

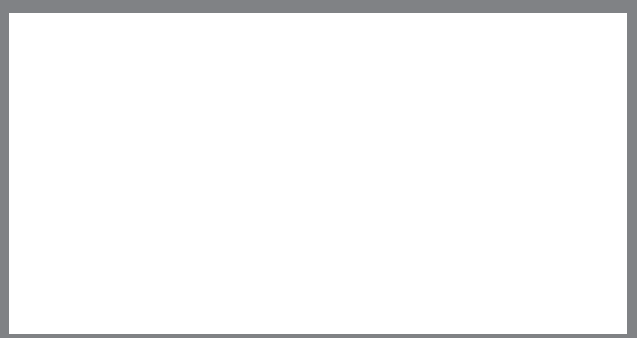
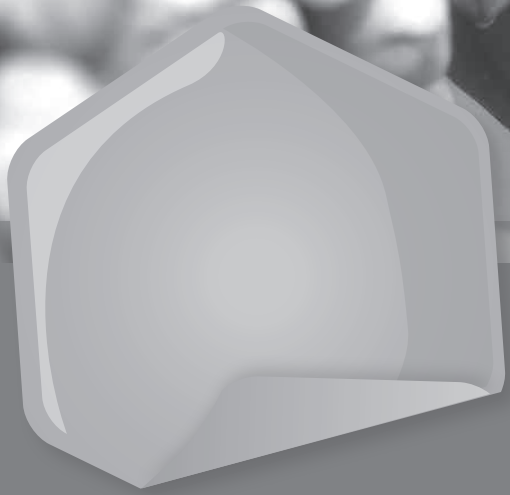

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXV • 1/2023

Anton Janša
1734–1773

Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 052 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Store
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vranksko, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravski	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destrnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Brane	030/604 002 031/336 905	Dobrepolje, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke
Dolenjski	Kobe	Franc	041/940 606	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Šalovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovniki, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Verzej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730, mateja.ratiznojnik@vf.uni-lj.si.

Enota Maribor, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si, Barbara Hočevar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, barbara.hocevar@vf.uni-lj.si, Rene Rus, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/466 215, rene.rus@vf.uni-lj.si, in Monika Kozar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 040/252 781, monika.kozar@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurić, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Koper), Ulica 15. maja 17, 6000 Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

Januarska akcijska ponudba

Na Čebelarški zvezi Slovenije imamo v **akcijski ponudbi** naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. **Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.**

Lesena igra čebelica:
33,55 EUR
- 10 % = 30,20 EUR

Knjiga Monografija o organiziranem slovenskem čebelarstvu:
35,00 EUR - 10 % = 31,50 EUR

Knjiga Čebelji pridelki: pridobivanje in trženje:
6,26 EUR - 10 % = 5,63 EUR

Knjiga Veliki ljudje slovenskega čebelarstva:
19,90 EUR - 15 % = 16,90 EUR

Čebelarški priručnik za začetnike:
5,55 EUR
- 10 % = 4,96 EUR

Slikanica Dobra beseda je kot med

V slikanici nas čebela Sivka povabi na popotovanje med pregovore, reke in modre misli o čebelah, čebelarjih in čebelarstvu. Slikanico izpod peresa avtorice **Dragice Šteh** na 30 straneh krasi 15 dvostranskih ilustracij ilustratorke **Urške Stropnik Šonc**, vsebuje pa **izbranih 50 pregovorov** iz slovenskega čebelarstva ustnega izročila. Slikanica je predvsem namenjena otrokom ter njihovim staršem, dedkom in babicam. Primerna je tudi za uporabo v vrtcih in šolah in jo priporočamo vzgojiteljicam in vzgojiteljem ter učiteljicam in učiteljem. Cena kompleta: 19,90 EUR + PTT

Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.

Čebelarška zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarške zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri različnih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustiči (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- BeeConn tehtnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarški center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,
- Kokos Agency, d. o. o.,

- Liburnia Riviera Hotels (Opatija),
- Majskej, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s. p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiške občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10-% popust na trgovsko blago.

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti: www.czs.si/content/X9.

V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.

Sklep o minimalni udeležbi na predavanju

Komisija UO ČZS za izobraževanje je decembra 2022 sprejela sklep o minimalni udeležbi na posameznem predavanju. Organizator izobraževanja (čebelarско društvo, območna zveza) je ob potrditvi in uskladitvi predavanja dolžan z zbiranjem prijav vnaprej zagotoviti čim boljšo udeležbo na predavanju izmed svojih članov, sosednjih društev itd. Minimalna udeležba mora znašati najmanj 15 oseb. Če minimalna udeležba ni zagotovljena, mora o tem vsaj tri dni pred predavanjem obvestiti predavatelja, sicer se bo organizatorju zaračunal potni strošek predavatelja.

ČZS

Urník usposabljanj v januarju 2023

Vsa usposabljanja so namenjena vsem Slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Pridržujemo si pravico, da iz objektivnih razlogov urnik naknadno spremenimo. Redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
4. jan.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	Tomaž Samec	Predavalnica v gasilskem domu, Sladki Vrh 9b, Sladki Vrh	g. Perko 031/322 755
4. jan.	17.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Hotel Lahinja Črnomelj, Kolodvorska cesta 60, Črnomelj	g. Milinković 030/604 090
4. jan.	17.00	Apitehnični ukrepi	Simon Golob	ČRIGC, Rožna dolina 50a, Lesce	g. Perčič 041/523 781
9. jan.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	Aljaž Debelak	Grad Sevnica, Cesta na grad 17, Sevnica	g. Stopar 041/364 365
10. jan.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	Ana Janžekovič	Narodni dom Logatec, Tržaška 44, Logatec	g. Nagode 041/429 465
11. jan.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	Aljaž Debelak	Costišče Fink, Spodnje Preloge 44, Slovenske Konjice	g. Žvikart 041/548 135
11. jan.	17.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Zadružni dom Zadvor, Cesta II. grupe odredov 43, Dobrunje	g. Svete 051/726 909
12. jan.	16.00	Tehnologija pridelave propolisa	Tomaž Samec	OŠ Selca, Selca 95, Selca	g. Lotrič 041/767 238
12. jan.	16.00	Čebelje paše v Sloveniji	Aleš Bozovičar	Čebelarški dom, Levstikova 8b, Ilirska Bistrica	g. Primc 041/523 889
12. jan.	16.00	Apitehnični ukrepi	Simon Golob	Sejna soba RRA Koroške, Meža 10, Dravograd	g. Goričan 041/332 698
16. jan.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	Tomaž Samec	Gostilna Jaklin, Ulica Prekmurske čete 22, Črenšovci	g. Duh 051/678 102
17. jan.	16.00	Apitehnični ukrepi	Simon Golob	OŠ Dekani, Dekani 32, Dekani	g. Babič 041/825 680
17. jan.	17.00	Tehnologija pridelave cvetnega prahu in označevanje	Aljaž Debelak	Velika sejna soba občine, Trg Davorina Jenka 13, Cerklje na Gorenjskem	g. Štular 051/351 845
18. jan.	17.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Večnamenski dom na Trebelnem, Trebelno 19, Trebelno	g. Starič 041/760 156
18. jan.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	Ana Janžekovič	Ribiški dom Litija, Savska cesta 3, Litija	g. Rozina 031/480 055
19. jan.	16.00	Priprava čebeljih pridelkov na prodajo in čebelarška zakonodaja	Tina Žerovnik	Sejna soba Občine Šentjur, Mestni trg 10, 3230 Šentjur	ga. Mihaela Kotnik, 041/481 833
19. jan.	17.00	Čebelje paše v Sloveniji	Aleš Bozovičar	Čebelarški dom Šmarje pri Jelšah, Vegova ulica 28, Šmarje pri Jelšah	g. Babnik 031/790 827
23. jan.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	Tomaž Samec	Vaški dom KS Gorice pri Lendavi, Lendavske Gorice 222, Lendava	g. Časar 041/471 088
23. jan.	18.00	Izračun lastne cene	Tina Žerovnik	Modra dvorana Jakličevega doma, Videm 34, 1312 Videm - Dobropolje	g. Miha Tekavčič 051/384 566
24. jan.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	Ana Janžekovič	OŠ Selca, Selca 95, Selca	g. Lotrič 041/767 238
25. jan.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITVENE	Tomaž Samec	Društveni čebelarški dom Ivana Jurančič Cerkvjenjak, Čagona 70a, Cerkvjenjak	g. Anžel 031/559 039
26. jan.	16.00	Tehnologija pridobivanja čebeljega strupa	Simon Golob	Hiša kranjske čebele, Mestni trg 2, Višnja Gora	ga. Pevec 031/351 121
26. jan.	16.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	sejna soba, Občina Velenje, Titov trg 1, Velenje	g. Podrižnik 041/420 821
26. jan.	17.00	Čebelje paše v Sloveniji	Aleš Bozovičar	Gostinski center Briški, Trg zbora odposlancev 56, Kočevje	g. Majerle 041/415 314
26. jan.	17.00	Priprava čebeljih pridelkov na prodajo in čebelarška zakonodaja	Tina Žerovnik	Gasilski dom Velike Lašče	g. Brane Borštnik, 031/336 905
30. jan.	16.00	Apitehnični ukrepi	Simon Golob	Kulturno upravno središče, Videm 14, Sveti Jurij ob Ščavnici	g. Žinkovič 031/524 792
30. jan.	17.00	Priprava čebeljih pridelkov na prodajo in čebelarška zakonodaja	Tina Žerovnik	Knjižnica Tolmin, Tumov drevored 6 5220 Tolmin	g. Podgornik 040/800 402
1. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Čebelarški dom Hrastnik	g. Štut 031/448 135

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXV • 1/2023

Anton Janša
1734–1773

250 let od smrti
Antona Janše

- Kako se pridobiva čebelji strup?
- Slikar Maksim Gaspari in čebelarstvo
- Intervju z ekološkim čebelarjem Mihom Metelkom

**IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME
TRGOVINA - ČEBELARSTVO**

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.
Gabrje 42, 1356 Dobrova
Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
GSM: 031 351 964

E-pošta: robineli@siol.net
WWW.RIHAR-KOCJAN.SI
Delovni čas: od pon. do čet.:
9.00 - 12.00 in 15.00 - 17.00,
pet.: 9.00 - 15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,
PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

MATIČNA REŠETKA

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

IZOLACIJSKE PENE

VSE ZA OBNOVO PANJEV

TESTNA MREŽA

PLASTIČNA OBEŠALA

OJAČANA RAZSTOJIŠČA,
RAZSTOJIŠČA 11 + 3,
JAHAČI ZA SATNIKE

KOZICA ZA SATNIKE

SATNICE

NOVO!!!
POGAČA
APIFONDA
PAKIRANA PO
1 kg ALI 2,5 kg

IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.

**MOŽNA JE
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 20 kg DALJE.**

OGLEJTE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK - PETEK:
09.00 - 12.00
13.00 - 16.00

SOBOTA: ZAPRTO
03. IN 04. 1. 2023 ZAPRTO

BOGATA PONUDBA TOČIL
ZA VSAKEGA ČEBELARJA

TOČILO 45 S CEDILNO POSODO
visoka stabilnost med točenjem

NOVO

KALUP ZA VLIVANJE SATNIC
AŽ, LR, DB

KUHALNIK VOŠČIN PARNI Ø 63 CM
Z IZOLACIJO, 2,5 KW

Vsem kupcem se
zahvaljujemo za
izkazano zaupanje
v preteklem letu. Voščimo
Vam veliko zdravja, osebne sreče
in Vas vabimo v našo trgovino tudi
v letu 2023.

Naj medii!

ČEBELJE POGAČE MEDOPIP

- Medopip plus
- Medopip standard
- Medopip nozephina

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410
info@logar-trade.si
www.logar-trade.si

Naročeno vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNICE
☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
☎ (01) 729 61 30, GSM 051 352 952 e-pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com

OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

IZPARILNIK ZA
OKSALNO KISLINO

12 V in 230 V

IZDELUJEMO:
-PRAŠILČKE: 3S,
4S, 5S, 7S
-PANJE AŽ: 9S, 10S,
po naročilu 11S, 12S
-PANJE AŽ 3E 9S,
10S, po naročilu 11S
-PANJI AŽ KOZINC
11+3

PARNI TOPILNIKI
VOŠČIN, SONČNI
TOPILNIKI LESENI IN IZ
NERJAVEČEGA
MATERIALA ZA
1 AL+2 SATA,
PREŠE ZA VOŠČINE

ZABOJNIKI ZA PREVOZ
AŽ PANJEV

ZAŠČITNA
OPREMA ZA
DELO S
KISLINAMI

IZOLACIJSKA
PENA ZA
AŽ-PANJE

NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POŠTI!

**GRELCI
MEDU**

NALEPKE ZA MED,
CVETNI PRAH, MEDENE
PIJAČE IN PRELEPKE
od 0,28
EUR/POLO

Čebelarjem z
veljavno člansko
izkaznico priznamo 5 %
popusta pri gotovinskem
nakupu nad 100 EUR v
naših prodajalnah.

Spoštovane čebelarke, spoštovani čebelarji!

Z letom 2023 slovensko čebelarstvo vstopa v še eno posebno leto. Ker smo kultura, ki šteje v hindujsko-arabskem desetiškem sistemu, letos obeležujemo vsaj tri okrogle obletnice rojstva ali smrti soustvarjalcev dediščine slovenske čebelarke kulture.

Začnimo pri najstarejšem, ki vam je, drage bralke in bralci, gotovo tudi najboljše poznan. Letos bo minilo natanko 250 let od smrti kranjskega čebelarja in slikarja Antona Janše (1734–1773). Janša je znan zlasti kot profesor čebelarstva na Dunaju in avtor dveh pomembnih izdaj s čebelarskimi vsebinami: Razprave o rojenju čebel (1771) in posthumno izdanega dela Popolni nauk o čebelarstvu (1775). Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije je na svoji seji 14. decembra 2022 sprejel sklep, da ČZS leto 2023 posveti 250-letnici smrti Antona Janše, ki vam ga bomo predvidoma še dodatno predstavili z nekaj prispevki. V letu 2023 beležimo tudi 140-letnico rojstva vizualnih umetnikov Hinka Smrekarja (1883–1942) in Maksima Gasparija (1883–1980), ki sta

oblikovala podobo našega glasila. Njunemu delu bosta posvečena dva prispevka, ki bosta obravnavala njun prispevek k reviji.

Prispevek o umetnosti s čebelarskimi vsebinami umetnika Maksima Gasparija se skriva med platnicami pričujoče številke glasila. Na spodnjem delu uvodnika pa si lahko ogledate eno izmed njegovih ilustracij pesnitve *Čebelarjeva ženitev*. Njemu v čast bomo v tem letniku pri strokovnih vsebinah uporabljali inicialke, ki jih je oblikoval za revijo.

V članku o Hinku Smrekarju, slovenski javnosti sicer bržkone najboljše poznanemu kot karikaturistu, ki je kot borec Osvobodilne fronte svojo življenjsko pot končal pod streli italijanskih okupatorjev, bomo obelodanili njegov prispevek k vizualni podobi Slovenskega čebelarja v eni izmed prihodnjih izdaj glasila.

V tem letniku *Slovenskega čebelarja* bomo predstavili njihov prispevek k umetnosti čebelarjenja in čebelarski umetnosti.

Tadej Pavkovič

Čebelarjeva ženitev.

KAZALO

UVODNIK

Tadej Pavkovič1

OBVESTILA ČZS3

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Simon Golob: Optimizacija tehnologije pridelave čebeljega strupa – rezultati aplikativne raziskave4

Tadej Pavkovič: »Ekološko čebelarjenje bi priporočal tistemu, ki zmore odločitev sprejeti kot način življenja«6

Verena Vidic-Štekar: Maksim Gaspari, slovenski slikar8

NOVICE IZ SVETA

Anton Žakelj: Glifosat do nadaljnjega na trgu EU11

Franci Šivic: Slovenski čebelar zmagal na italijanskem ocenjevanju medu11

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Filip Draženović: Politično življenje čebel12

Elena Skok: O mentorjih in psihologiji v čebelarstvu14

DELO ČEBELARJA

Klavdijo Babič: Čebelarjeva opravila v januarju16

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV18

OBVESTILA ČZS19

V SPOMIN31

OGLESLI32

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKA ZVEZE SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar, opazovalec in napovedovalec čebeljih paš: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si,

avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20,

<https://ecelebar.czs.si/User/Login?returnUrl=>

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:

Vlado Auguštin: 01/729 61 12, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko:

Tina Žerovnik: 01/729 61 04, 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si

Petra Bračko: 01/729 61 04, 040/436 518, petra.bracko@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:

Ana Janžekovič: 01/729 61 33, 040/436 514, ana.janzekovic@czs.si

Aljaž Debelak: 01/729 61 29, 040/436 519, aljaz.debelak@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomasz.samec@czs.si

Svetovalec za izobraževanje in usposabljanje:

Marko Borko: 01/729 61 11, 051/637 204, marko.borko@czs.si

Uredništvo: Tadej Pavkovič, urednik: 01/729 61 14, 030/604 660, tadej.pavkovic@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik:

01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka:

041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka:

01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarška knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, cebelskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.oхранimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ: Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarškem centru Slovenije):

ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00

in petek od 8.00 do 10.00.

Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarškem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00

in petek od 8.00 do 10.00.

Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota

(na sedežu Kmetijsko gozdarskega zavoda

Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarškem centru Maribor):

petek od 8.00 do 10.00.

Glasilu Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarška zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.12.0.

Uredništvo:

01/729 61 14, 030/604 660, tadej.pavkovic@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Uredniški odbor:

Tadej Pavkovič, Marko Borko, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Simon Golob, Urška Intihar, Anton Žakelj, Mira Jenko Rogelj.

Urednik:

Tadej Pavkovič

Lektorica:

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov:

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu. Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarškim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice:

Cela stran: 1305 € (zunanja stran ovitka), 1020 € (notranjost živi rob), 743 € (notranjost), pol strani: 653 € (zunanja stran ovitka), 518 € (notranjost živi rob), 375 € (notranjost), tretjina strani: 248 €, četrtnina strani: 180 €, petina strani: 128 €, desetina strani: 53 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €, tretjina, četrtnina, petina, desetina 48 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4- do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,4 €. Splošni oglasi po 0,4 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasilu Slovenski čebelar z dne: 14. decembra 2022 je objavljena na spletni strani ČZS.

Priprava za tisk in tisk:

Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7760. Tiskano: 23. 12. 2022.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici:

Nominacija na mednarodnem natečaju čebelarke fotografije Čebelarke zveze Slovenije 2022.

Foto: Milan Motyka, Češka republika.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

2019 2020 2021 2022 2023

Šestnajsti natečaj čebelarske fotografije

Vabimo vas k sodelovanju na šestnajstem natečaju čebelarske fotografije, ki bo devetič tudi mednarodni. Na natečaju lahko s svojimi avtorskimi fotografijami sodelujejo odrasle fizične osebe iz katere koli države ter učenci osnovnih šol in dijaki srednjih šol iz Slovenije. Natečaj organizira Čebelarska zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu.

Fotografije pošljite na e-naslov: tadej.pavkovic@czs.si ali na nosilcih elektronskih podatkov po navadni pošti na naslov: Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica, Slovenija s pripisom »Fotonatečaj 2023«.

Rok za oddajo fotografij je vključno 28. februar 2023.

Podrobnejše informacije o pogojih sodelovanja in tematskih sklopih fotografskega natečaja najdete na spletni strani ČZS in preko QR-povezave:

Optimizacija tehnologije pridelave čebeljega strupa – rezultati aplikativne raziskave

Čebelji strup je zagotovo eden manj znanih in raziskanih čebeljih pridelkov, a kljub temu pridelek z velikim potencialom. Da bi čebelarjem približali, olajšali in da bi ne nazadnje tudi optimizirali njegovo pridelavo, smo na Čebelarški zvezi Slovenije v letu 2020 začeli izvajanje aplikativne raziskave: Optimizacija tehnologije pridelave čebeljega strupa. V raziskavi smo strup pridobivali pri čebeljih družinah v standardnih desetsatnih AŽ- in standardnih LR-panjih, ki so postavljeni na isti lokaciji, v raziskovalnem čebelnjaku podjetja Hofer v okolici Lukovice.

Simon Golob, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja ČZS, JSSČ (simon.golob@czs.si)

Prvo leto smo med seboj primerjali različne naprave za pridobivanje strupa, v drugem letu mesta pridobivanja, v tretjem trajanje pridobivanja. V vseh treh letih smo spremljali tudi lastnosti čebeljih družin (mirnost, moč, kakovost in obseg zalege, zaloga medu in zaloga cvetnega prahu) ter preverjali vpliv teh lastnosti na pridelavo strupa ter vpliv pridobivanja strupa na čebelje družine in njihove lastnosti. Strup smo pridobivali v času med majem in junijem ter v odvisnosti od vremena in stanja čebeljih družin pridobivanja izvajali praviloma enkrat tedensko.

V prvem letu raziskave leta 2020 smo v osmih čebeljih družinah, v času med 10. in 29. julijem petkrat pobrali čebelji strup. Primerjali smo dva različna zbiralnika čebeljega strupa: napravo BeeWhisper (v nadaljevanju BW) bolgarskega proizvajalca in napravo, ki so jo za namen raziskave izdelali na Fakulteti za strojništvo Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju FS). Obe napravi sta bili prilagojeni za pridobivanje strupa na žrelu panjev, to pa je bilo tudi edino mesto, kjer se je strup v letu 2020 pridobil. S tehtanjem pridelanega strupa smo ugotovili, da so bile količine večje pri uporabi zbiralnika strupa FS. Strup smo vizualno pregledali in glede na barvo in vsebnosti večjih delcev nečistoč ocenili njegovo kakovost. Najboljšo oceno je prejel vzorec strupa, ki smo

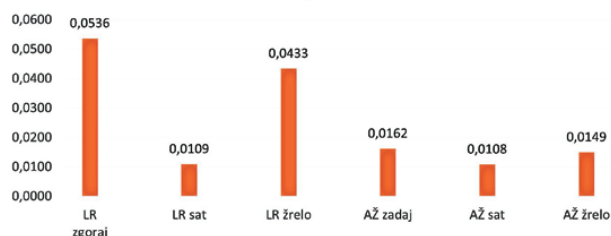
Različne dimenzije zbiralnikov čebeljega strupa

Foto: Jernej Avguštin

ga pridobili z napravo BW v LR-panjih, med drugimi vzorci večjih razlik nismo zaznali.

V drugem letu raziskave leta 2021 smo v 12 čebeljih družinah v času med 2. junijem in 21. julijem osemkrat pobrali čebelji strup in pri tem med seboj primerjali različna mesta pridobivanja čebeljega strupa. Uporabili smo zbiralnik čebeljega strupa, ki se je v prejšnjem letu najbolje obnesel (zbiralnik FS). Na FS so ga prilagodili tako, da je bilo možno pridobivanje čebeljega strupa na žrelu AŽ- in LR-panja (oznaka AŽ-/LR-žrelo), na mestu sata v AŽ- in LR-panju (oznaka AŽ-/LR-sat), na mestu plodišnega okenca AŽ-panja (oznaka AŽ zadaj) in na mestu pitalnika oziroma pokrova LR-panja (oznaka LR zgoraj). Vsi zbiralniki čebeljega strupa

Povprečne količine čebeljega strupa na čebeljo družino na pridobivanje pridobljenega na različnih mestih panjev (v gramih)

Povprečna ocena obnašanja čebeljih družin med delovanjem naprav

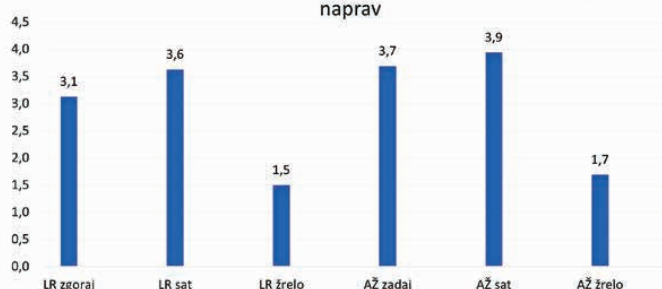

Foto: Jernej Avguštin

Zgornja vrsta od leve proti desni: Pridobivanje strupa na žrelu AŽ-panja, na mestu sata v AŽ-panju, na mestu plodiščnega okenca AŽ-panja.
Spodnja vrsta od leve proti desni: Pridobivanje strupa na mestu sata v LR-panju, na žrelu LR-panja, na mestu pitalnika oziroma pokrova LR-panja.

so bili zasnovani tako, da je bil prostor, ki je bil na danem mestu na voljo, v največji možni meri izkoriščen, zato so bile tudi dimenzije steklenih plošč različne. Ugotovili smo, da so bile količine pridobljenega strupa v drugem letu raziskave v LR-panjih za 257 % večje kot v AŽ-panjih. Glede mesta pridobivanja se je pri LR-panjih najbolje obneslo pridobivanje na mestu LR zgoraj, sledi pridobivanje na mestu LR-žrelo, najslabše pa mesto LR-sat. Pri AŽ-panjih so bile razlike med različnimi mesti manjše. Najboljši rezultati so bili ne mestu AŽ zadaj, sledi mesto AŽ-žrelo in pa AŽ-sat.

Tudi drugo leto raziskave leta 2021 smo naredili vizualno oceno čistosti čebeljega strupa. a) najboljšo oceno čistosti je dobil vzorec strupa, pridobljen na mestu LR zgoraj (ocena 2), sledi mesto AŽ zadaj (ocena 3) ter mesta LR-sat, LR-žrelo in AŽ-sat (ocena 5), najslabše pa je bil ocenjen vzorec, pridobljen na mestu AŽ-žrelo (ocena 7).

Pri pridobivanju čebeljega strupa smo opazili tudi, da se napadalnost čebel v času delovanja zbiralnikov strupa med posameznimi čebeljimi družinami razlikuje. Zato smo v letu 2021 spremljali in z ocenami od 1 do 4 ocenjevali tudi obnašanje čebel v času pridobivanja čebeljega strupa. Ugotovili smo, da so čebelje družine občutno bolj napadalne, če se strup pridobiva na žrelih panjev. Pri pridobivanju strupa v notranjosti panja (mesta AŽ zadaj, LR zgoraj ter AŽ- in LR-sat) je napadalnost čebel v okolici čebelnjaka manjša, kar omogoča lažje delo čebelarju in manjši vpliv na ljudi v okolici. Nekajkrat smo celo opazili, da med posameznimi čebeljimi družinami, kjer se je strup pridobival znotraj panja, in čebeljimi družinami, kjer se strup sploh ni pridobival, ni bilo razlik v obnašanju čebel. Preverili smo tudi, ali so na obnašanje čebeljih družin v času

pridobivanja, poleg mesta zbiralnika strupa vplivali tudi kakšni drugi parametri. Ugotovili smo, da ni povezave med splošno oceno mirnosti čebeljih družin ali ocenami drugih lastnosti ter obnašanjem čebel v času pridobivanja, tako da smo zaključili da napadalnost čebel v času pridobivanja vpliva le mesto postavitve zbiralnika čebeljega strupa. Prav tako nismo ugotovili, da bi večja ali manjša napadalnost čebeljih družin v času pridobivanja kakor koli vplivala na količino pridobljenega strupa v spremljani čebelji družini.

Tretje leto raziskave, v letu 2022, smo med 23. majem in 14. julijem na 12 čebeljih družinah strup pridobivali sedemkrat. Uporabili smo zbiralnike FS, ki smo jih postavili na mestih LR zgoraj in AŽ zadaj. Oboje se je v prejšnjih letih izkazalo kot najboljše. Spremljali smo vpliv trajanja pridobivanja na količino čebeljega strupa. Pri polovici čebeljih družin smo strup pridobivali 30 minut, pri drugi polovici pa 45 minut. Količina pridelanega strupa je bila pri 45-minutnem pridobivanju v povprečju večja za 22 %. Glede na to, da smo v tem letu uporabili naprave in mesta pridobivanja, ki so se v preteklih letih izkazali kot najboljše, razlik v oceni kakovosti čebeljega strupa med posameznimi skupinami vzorcev (AŽ- in LR-panj, 30- in 45-minutno pridobivanje) ni bilo.

Več o opravljeni aplikativni raziskavi si lahko preberete v poročilu, ki je dostopno na spletni strani ČZS ali preko QR-kode.

* Rezultati aplikativne raziskave so nastali v okviru Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2020–2022 (Uradni list RS, št. 78/19), ki je bil financiran iz sredstev državnega proračuna in proračuna Evropske unije.

»Ekološko čebelarjenje bi priporočal tistemu, ki zmore odločitev sprejeti kot način življenja«

V Slovenskem čebelarju v skladu s sklepom Komisije za ekološko čebelarjenje začnemo serijo intervjujev večjih ekoloških čebelarjev v Sloveniji. Začeli smo pri največjem, Mihu Metelku, ki smo ga obiskali na njegovem domu v Studencu pri Sevnici. Z Mihom sva se o njegovi praksi ekološkega čebelarjenja pogovarjala na neko mrzlo decembrsko ponedeljkovo jutro po burni noči, ki je pobelila številne slovenske ceste.

Tadej Pavkovič, (tadej.pavkovic@czs.si)

Za začetek bi te prosil, da se bralcem predstaviš.

Sem Miha Metelko, prihajam iz Studenca pri Sevnici. Naša ekološka kmetija je najbolj poznana po ekoloških čebeljih pridelkih in čebeljih maticah, vendar bi rad poudaril, da počasi, a vztrajno priključujemo tudi ekološko sadjarstvo s kostanji oz. maroni, na kar smo zelo ponosni.

Če se vrnem na začetek čebelarjenja ... O čebelah sem začel resno razmišljati leta 2008, in ker nisem upal prevzeti v last čebelje družine brez predznanja, sem najprej odšel v knjižnico in si izposodil knjigo *Od čebele do medu*. Ko so se tematike v slovenskih knjigah začele ponavljati, so postali zanimivi znanstveni članki iz tujine, takrat predvsem iz nemško govorečega sveta.

S področja čebelarstva sem diplomiral, in sicer s temo o sredstvih, dovoljenih v ekološki pridelavi. Tematika je bila zadetek v polno. Pridobil sem veliko teoretičnega znanja, kako varoje držati pod pragom škodljivosti, vendar je bilo treba znanje pretopiti še v prakso, za kar sem potreboval še nekaj dodatnih let.

Na pomlad 2009 sem začel čebelariti s čebeljo družino. In čebelarstvo je začelo počasi rasti. Ker vedno iščem izzive, sem ga našel v pridelavi matičnega mlečka, in tako sem leta 2012 pridelal prvi kilogram, nato iz leta v leto več. K temu je močno pripomogla tudi takrat punca, sedaj žena, ki sem jo spoznal na fakulteti, saj sva oba študirala agronomijo. Tudi ona je diplomirala iz čebelarstva.

Sedaj čebelarimo s 300 družinami. Pridelamo 11–16 kg matičnega mlečka, 1,5–2 kg suhega propolisa in 40–60

kg cvetnega prahu. Na leto vzredimo 1000 čebeljih matic in v letu 2022 smo vzredili tudi 40 rodovniških matic.

Zakaj ste se odločili za ekološko čebelarjenje?

Študij agronomije dà dovolj znanja, da spoznaš delovanje fitofarmaceutskih sredstev, kako prodirajo v celice in kaj pravzaprav naredijo. V letu 2013 je padla odločitev za ekološko smer.

Ta je bila lahka in s stališča nadaljnega razvoja našega čebelarstva nujno potrebna. Ne

morem pa reči, da je ta odločitev pripomogla k hitrejšemu razvoju čebelarstva

v smislu povečanja števila čebeljih družin, ker je imela ravno nasprotni učinek. Velik finančni vložek ob preusmeritvi je terjal svoj davek. Če pa v naslednjih letih prištejete še slabe letine ...

Kljub vsemu smo vztrajali v zastavljeni smeri in še naprej bomo, saj vidimo ekološko kakovostno shemo kot način pridelave in način življenja prihodnosti.

Ekoloških čebelarjev je v Sloveniji sicer malo. Zakaj misliš, da je število majhno?

Prvi razlog je, da je ekološko čebelarstvo zelo drago. Ekološke satnice so dvainpolkrat dražje, sploh tiste kakovostnejše. Ekološki sladkor je bil do nedavnega trikrat dražji od konvencionalnega. Ob tem pa je večji izziv tudi zatiranje varoj. Poleti je pogosto lažje zatirati s konvencionalnimi zdravili, saj so bistveno manj odvisna od vremenskih dejavnikov kot zdravilo na osnovi mravljinčne kisline ali eteričnih olj. Pri zdravilih za ekološko zatiranje se lahko zgodi, da od tega, ko se iztoči zadnji med, pa do časa, ko bodo vremenske razmere

dopuščale njihovo uporabo, mine tudi en mesec. In ves mesec se v pripravljenosti, kdaj bo primerno temperaturno okno. Nato pa moraš biti še vseskozi pozoren, da zdravila učinkujejo. Drugi razlog je promocija in prepoznavnost drugih blagovnih znamk. Zaupam, da bo ČZS v novem programskem obdobju dala poudarek ekološkemu čebelarstvu skladno z novo SKP, saj je do sedaj vrhunsko delala le z drugimi shemami. Tako potrošniki in čebelarji preprosto ne poznajo glavnega smisla ekološkega čebelarjenja. Menim, da je potrošnik pripravljen veliko prej sprejeti in razumeti ekološko kakovostno shemo, kot pa so to pripravljene sprejeti čebelarji.

Ampak po drugi strani je pomembno tudi stanje okolja, v katerem čebele nabirajo medičino, na katerega ima velik vpliv kmetijski sektor, mar ne?

Večina kmetov je dobro ozaveščena o uporabi sredstev za varstvo rastlin. Sicer lahko pride do izrednega dogodka, kot se je zgodilo pred leti, ko je na cvetočo oljno ogrščico zaneslo fitofarmaceutsko sredstvo klotianidin. Tudi to se zgodi, ampak menim, da kmetijstvo sicer ni tako problematično, vsaj v mojih krajih ne. Pri meni ni velikih površin z monokulturo. Imajo pa čebelarji običajno zelo čudne poglede na drugo kmetijstvo, češ da slabo vpliva na čebele, predvsem zaradi uporabe sredstev za varstvo rastlin. A ni zanimivo?! Kmetom bi takoj prepovedali uporabo konvencionalnih sredstev za varstvo rastlin, ampak sami ne želijo opustiti konvencionalnih zdravil. Dejstvo je, da morajo čebelarji in drugi kmetijski sektorji delati z roko v roki, vsi bomo imeli težave, če ne bo skupne poti. Skupaj smo na splavu, na katerem piše kmetijstvo.

Kako zatiraš varoje in zakaj z izbrano tehniko?

V času študija sem preizkusil več tehnik in pri tem tudi večkrat izgubil čebelje družine. Ampak vedno sem splezal nazaj na prejšnje število družin. Moraš najti tehniko, ki odgovarja lokalnemu podnebnju.

Med čebelarstvo sezono izvajamo apitehnične ukrepe, ki jih vsi poznamo: izdelava narejencev, ometencev, menjava matic in izrezovanje trotovine.

Pred uporabo zdravila veliko časa vložimo v primerno pripravo čebeljih družin. Po zadnjem točenju gospodarski družini dodamo naklado z družino, ki ji je bila pred zadnjo pašo odvzeta matica. Brezmatična družina ima ogromne zaloge hrane, pa kljub temu čebelam takoj dolijemo dodatnih sedem litrov ekološkega sirupa, saj morajo imeti ob gnezdu vedno svežo hrano za normalen razvoj. Na ta način zmanjšamo stres ob odvzemu medu in jih pripravimo na dodaten stres, ki sledi ob zatiranju varoj. Varoje zatiramo z zdravili, ki so dovoljena v ekološkem čebelarstvu, po navodilih veterinarja. Ob koncu poletja odstotek napadenosti čebel z varojami preverjamo s sladkornim testom.

Foto: arhiv Miha Metelko

Kako je s kupci za ekološke pridelke?

Najbolje se je udeleževati dogodkov, ki jih organizirajo združenja ekoloških pridelovalcev. Tam najdeš kupce, ki si želijo ekološke hrane in jim ni težko odšteti nekaj evrov več. Do pred kratkim je bilo nekaj več povpraševanja iz tujine za slovenske čebelje pridelke z ekološkim certifikatom. Po začetku vojne v Ukrajini in posledično ob energetske krizi se je povpraševanje močno zmanjšalo.

Kako bi prepričal čebelarje, naj začnejo čebelariti ekološko?

Težko je prepričati prepričanega in vsakdo se sam odloči, na kakšen način bo čebelaril. Opozoriti je treba čebelarje, ki se odločijo uporabljati zdravila, dovoljena v ekološkem čebelarstvu, da so ob nepravilnem rokovanju z njimi tudi ta nevarna za ljudi in čebele in da je ob uporabi treba uporabljati ustrezno zaščitno opremo in slediti navodilom. Zdravila za ekološko zatiranje so ob pravilni uporabi učinkovita, vendar se rado zgodi, da predvsem starejše matice plačajo davek.

Tisti, ki se spogledujejo s to kakovostno shemo, naj naredijo korak naprej in certificirajo svoje čebelarstvo. Šele z ekološkim certifikatom lahko strankam razlagajo, da delajo na ekološki način. Brez certifikata pa stranke zavajajo. Pohvalili se bodo lahko tudi, da pridelujejo kakovostnejši med kot 99 % čebelarjev.

Kot intelektualca me izredno skrbi, da imamo res vrhunsko promocijo sektorja, a po številu ekoloških čebeljih družin smo v Evropi pri dnu razpredelnice, kljub krasni naravi, kjer je ogromno možnosti.

Če bi kdo začel razmišljati o tej smeri in nima izkušenj z ekološkimi zdravili, naj jih preizkusi v manjšem številu panjev. Ob morebitnem neuspehu bo povzročena manjša škoda. Vsekakor pa se ne sme odnehati ob prvem neuspehu.

Ekološko čebelarjenje bi priporočal tistemu, ki zmore odločitev sprejeti kot način življenja, z veliko znanja in občutka za tako posebna živa bitja.

Maksim Gaspari, slovenski slikar

Leta 1953 je Narodna galerija v Ljubljani ob 70. obletnici rojstva Maksima Gasparija pripravila prvo veliko razstavo njegovih del. Razstavljenih je bilo 120 slik v olju, gvašu in akvarelu, veliko karikatur, razglednic, knjižnih ilustracij in skic, vse skupaj pa je bil le izbor iz že tedaj bogatega umetnikovega opusa. Leopold Debevec se je tisto leto na umetnika spomnil v decembrski številki Slovenskega čebelarja. Napisal je, kako so prenekateri čebelarji na razstavi zlasti ob delih s čebelarstvo tematiko strme občudovali njihovo lepoto. Umetnika so razumeli, ker jim je govoril od srca. Njegove stvaritve so zrasle iz ljudstva za ljudstvo, v tem pa, je poudaril, je pravi pomen ljudskega umetnika Maksima Gasparija.

Verena Vidic-Štekar, Čebelarški muzej Radovljica, (verena.vidic@mro.si)

Minilo je novih 70 let in mojstru slikarju se v *Slovenskem čebelarju* spet spoštljivo priklanjamo z obuditvijo spomina na njegovo življenjsko pot in delo, tokrat tudi s posebnim ozirom na sledi, ki jih je pustil v tem glasilu.

Maksim Gaspari je eden najbolj plodovitih in priljubljenih slovenskih likovnih ustvarjalcev. Rodil se je 26. januarja 1883 na Notranjskem, v Selščku pri Cerknici, svoje dolgo in bogato ustvarjalno življenje pa zaključil leta 1980 v Ljubljani.

Odločilni mejnik v njegovem življenju je bilo naključje, ko je v Kamniku slikarsko nadarjenost tedaj najstniškega fanta prepoznal veterinar in zbiratelj umetnin Josip Nikolaj Sadnikar. Napotil ga je na šolanje, najprej na strokovno šolo za umetno obrt v Ljubljano, nato pa na slikarsko akademijo na Dunaj, in ga ves čas moralno in gmotno podpiral.

Na Dunaju je bil Gaspari član umetniškega društva študentov *Vesna*. Tam se je srečeval s člani, kot so Gvido Birolla, Hinko Smrekar, Fran Tratnik, Svetoslav Peruzzi, Franc Berneker, Saša Šantel, tudi kipar Ivan Meštrović in drugi. Vesnani so sledili tedaj aktualnemu secesijskemu gibanju, njihov moto pa je bil *Iz naroda za narod*. Za razliko od impresionistov so bili realisti, slikarji so poudarjali risbo, načrtno so slikali podobo domačega človeka in zemlje, zanimala jih je vsebina in so bili zato bližje preprostim ljudem. Gaspari je temu programu ostal zvest do konca.

Po vrnitvi z izobraževanja na Dunaju in v Münchnu je bil najprej samostojen umetnik v Kamniku, nato srednješolski učitelj v Ljubljani, 20 let, do upokojitve 1948 je bil restavrator v Slovenskem etnografskem muzeju. Ustvarjal je tako rekoč skoraj do konca svojega dolgega življenja. Po drugi svetovni vojni je prejel več visokih priznanj, tudi Prešernovo nagrado za umetniško delo (1953), postal je član Slovenske akademije znanosti in umetnosti (1972).

V naših srcih ostaja slikar lepot slovenske dežele. V značilni gasparijanski obliki so njegove slike oprte

Maksim Gaspari, avtoportret, olje na les, 1951

na domače folklorno izročilo, upodobljeni so vrsta krajin in portretov, življenje in delo, slovenski ljudski običaji, narodne noše. Njegova v mnogih variacijah naslikana pokrajina je slikovita in tipično slovenska, pogosto so upodobljeni dekleta, matere, Mati Božja, vaški posebneži, tipični ljudje, situacije in okolja, dela so navdihnjena z ljudskim izročilom – običaji, pesmimi in pripovedmi. Morda so nekoliko idealizirana, a so kljub temu slikovit dokument prelomnega časa Slovencev konec 19. in v prvi polovici 20. stoletja, ko so odmirale stare vrednote, ko je domačo ljudsko umetnost zamenjevala uvožena industrijska in je ugašala tudi stoletna podoba podeželja. Gaspari je starožitni svet še dobro poznal.

Foto: Peter Marišek*

Čebelarska motivika

Sledi je Gaspari pustil tudi v čebelarski motiviki, kjer lahko pogosto zasledimo enake ali podobne upodobitve za različne namene, samostojne slike ali razglednice.

Predstavljajo nam ulnjake in čebelarje, ki so originalni in naši, taki iz Jurčičevega in Levstikovega časa, skoraj nostalglični. Gaspari naj bi priložnostno krasil tudi panjske končnice, čeprav jih v Čebelarskem muzeju v Radovljici še nismo zasledili. A ilustracija z naslovom *Moderna končnica za panje*, ki jo je objavil v humorističnem časopisu *Kurent*, lahko morda priča tudi o tem. Po analogiji

poslikane panjske končnice *Kmet ziblje francoskega vojaka* tudi ta satirično predstavlja slovenskega kmeta, ki tokrat ziblje Rusa in Laha (Italijana). Med prvo svetovno vojno so se Slovenci namreč bojevali tako na ruski kot na italijanski fronti.

Slovenski čebelar

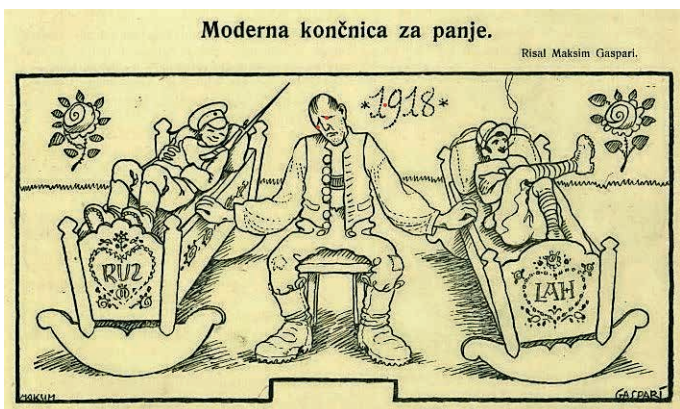
Ko je leta 1919 urejanje glasila prevzel Martin Humek, se je spremenila njegova grafična podoba. Za naslovnico je Gaspari prispeval črno-belo ilustracijo. Podoben motiv večkrat srečamo na njegovih slikah: za drevesom v gorski pokrajini pred čebelnjakom z nizom kranjčev s poslikanimi panjskimi končnicami sedi čebelar v škornjih, s klobukom na glavi in pipo v ustih ter na velik kos kruha maže med fantiču, ki stoji pred njim. Na mizici ob strani je visoka lončena posoda z medom in zajemalko. Podoba je obdana z okvirjem z borduro v kotih, v desnem kotu spodaj sta stilizirani slikarjevi začetnici GM. Naslovnica se ponovi še v vseh številkah leta 1920. Kakor piše Leopold Debevec, so bile že pred prvo svetovno vojno društvene nalepke za

Maksim Gaspari, Čebelar pred kapelico z znamenjem sv. Ambroža, pastel, kombinirana tehnika 1929, inv. št. ČM 666

Maksim Gaspari, Pred čebelnjakom, razglednica

Maksim Gaspari, Moderna končnica za panje, *Kurent* 1918/1919, št. 2

Maksim Gaspari, Slovenski čebelar, 1919, naslovnica

Maksim Gaspari, Slovenski čebelar, 1926, naslovnica

Čebelarjeva ženitev.

Maksim Gaspari, ilustracije k pesnitvi Cvetko Golar, Čebelarjeva ženitev, Slovenski čebelar, 1927

kozarce opremljene z enako, a barvno sliko. *Slovenski čebelarji* z Gasparijevo naslovnico so potem izšli še v letih 1926, 1928, 1929, 1930, 1931 in 1933, ko je bil urednik glasila Avgust Bukovec. Na njej možak in deček pod drevesom iz varne razdalje zreta proti čebelnjaku.

V tem času se je v glasilu pojavila nova rubrika Čtivo za začetnike. Označuje jo Gasparijeva vinjeta z upodobljenim učiteljem ter dvema mladeničema pred čebelnjakom, ki sledita njegovemu poduku.

Omenjeni letniki so (ne vselej) opremljeni tudi z Gasparijevimi grafično poudarjenimi velikimi začetnicami (inicialkami). Od A do Ž jih lahko v Slovenskem čebelarju spremljamo do leta 1930 in še v vojnem letu 1944 ter leta 1953, ponovno pa tudi v pričujočem letniku glasila. Večinoma so okrašene z vzorčkom, vse pa seveda izpolnjene z motivi iz čebelarstva, kot npr.: sv. Ambrož, češnjev cvet, satje, matica na satu, ogrebanje roja, poslikava panjske končnice, sveče, medeno pecivo, čebelnjak, točenje medu, seganje po medu, ogled sata, Anton Janša, Ivan Jurančič, Frančišek Rojina ... Avtorstvo potrjujeta slikarjevi začetnici MG.

Nazadnje omenimo še Gasparijeve ilustracije k pesnitvi Cvetka Golarja, Čebelarjeva ženitev, ki so bile objavljene v prvih treh številkah *Slovenskega čebelarja* leta 1927. Sledijo srečni zgodbi mladega čebelarja Matije, ki je spoznal zalo Mino na gorski kmetiji »spomladi, ko cvela sta resa in glog«, ko je v planino na pašo prinesel svoje čebele.

Prvi umetnikovi samostojni razstavi leta 1953 v Narodni galeriji v Ljubljani so sledile velike razstave še v galerijah v Krškem (1969), v Kamniku (1973), v Velenju (1976), drugič v Narodni galeriji v Ljubljani

(1986), v Galeriji Avsenik v Begunjah na Gorenjskem (1989), v Festivalni dvorani na Bledu (2005), v Kulturnem centru Lojze Bratuš v Gorici (2006) ter na Pristavi na Bledu (2010). Zadnja monografija o umetniku je izšla decembra 2022 izpod peresa Roberta Kužnika. V Gasparijevem letu 2023 na stalni razstavi Čebelarkega muzeja v Radovljici o njem predvajamo kratek film, s posebnim poudarkom na čebelarški motiviki njegovih likovnih del, leta 2024 mu bo v Ljubljani Slovenski etnografski muzej posvetil obsežno razstavo. ●

Literatura:

- Leopold Debevec, Slikar Maksim Gaspari sedemdesetletnik, *Slovenski čebelar*, 1953, št. 12, str. 335–337.
- Anica Cevc, Maksim Gaspari sedemdesetletnik, *Tovariš*, 1953, št. 6, str. 144.
- Maksim Gaspari. Retrospektivna razstava ob umetnikovi 93-letnici. Razstavna galerija Kulturnega centra Velenje, 1976. Katalog.
- Dr. Stane Mikuž, Maksim Gaspari, monografija, Ljubljana 1978.
- Maksim Gaspari 1880–1980, Ilustrator, Narodna galerija, Ljubljana 1986.
- Janez Bogataj, Stanislav Čičerov, Maksim Gaspari. Bogastvo razglednic, Ljubljana 2000.
- Damir Globočnik, Satirični motivi na panjskih končnicah, *Etnolog*, 2005, št. 15, str. 349–350.
- Ivan Sivec, Slovenska pravljica Maksima Gasparija, Prva knjiiga, Koper 2007.
- Marjan Marinšek, Slovenska pravljica Maksima Gasparija. Gasparijeve razglednice, ilustracije in jaslice, Druga knjiiga, Koper 2007.

* Fotografije umetniških slik objavljamo po posredovanju Studia Zibka in z dovoljenjem imetnikov materialnih avtorskih pravic po slikarju Maksimu Gaspariju.

Glifosat do nadaljnega na trgu EU

Čebelarstva zveza Slovenije je odločevalce v EU pozvala k nasprotovanju ponovnemu podaljšanju dovoljenja za prodajo in rabo herbicida glifosat, je 9. decembra 2022 sporočila Slovenska tiskovna agencija (STA).

Dovoljenje Evropske komisije (EK) za prodajo herbicidnih pripravkov na osnovi glifosata je v državah članicah EU veljalo do 15. decembra 2022. O dovoljenju ali prepovedi prodaje po tem roku bi morala EK odločiti na osnovi izsledkov raziskav Evropske agencije za varnost hrane (EFSA) in za kemikalije (ECHA). Vendar to ni bilo mogoče, ker agenciji svojih raziskav še nista končali; o učinkih glifosata morata menda analizirati precej več podatkov, kot jih imata običajno na voljo za tovrstno oceno. Končno poročilo napovedujeta za julij 2023. EK je morala zato odločitev o dovoljenju prepustiti predstavnikom članic EU v Stalnem odboru EU za rastline, živali, hrano in krmo. Za podaljšanje veljavnosti dovoljenja je glasovala večina, vendar premajhna (ne »kvalificirana«), da bi lahko EK izid glasovanja sprejela kot svojo odločitev. V skladu s predpisi je zadevo prepustila Odboru za pritožbe, ki pa ji svojega mnenja ni podal. EK je zato morala (po členu 17 Uredbe št. 1107/2009) odložiti odločitev o glifosatu do 15. decembra 2023.

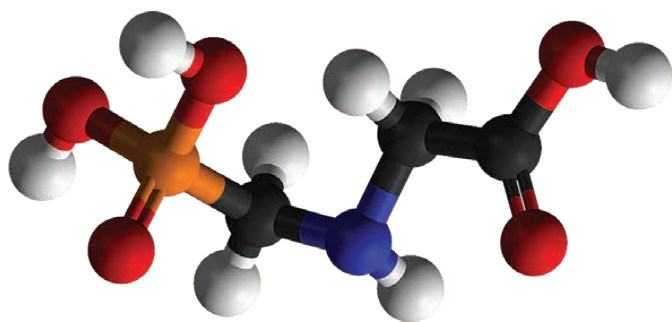
Rezultat (ne)odločitve je torej enak, kot če bi EK veljavnost dovoljenja podaljšala; da ga je, je 13. decembra 2022 sporočila tudi STA. Kakor koli: glifosat do nadaljnega ostaja na trgu.

Anton Žakelj

Vira:

https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/approval-active-substances/renewal-approval/glyphosate_en

<https://www.sta.si/3116971/dovoljenje-za-prodajo-glifosata-v-eu-podaljsano-za-letu-dni?q=glifos>

Simbolični prikaz molekule glifosata

Slovenski čebelar zmagal na italijanskem ocenjevanju medu

Italijanski čebelarji organizirajo vsako leto ocenjevanje medu v vsaki izmed dvajsetih dežel od Piemonta do Sicilije. Med, ki dobi najvišjo oceno, se uvrsti na državno tekmovanje v Torinu. Leta 2015 je na državnem tekmovanju zmagal cvetlični med slovenskega rojaka Silvana Ferfolje iz Doberdoba. Leto kasneje je svoj cvetlični med ponovno poslal na deželno ocenjevanje Furlaniji - Julijski krajini in na državnem ocenjevanju v Torinu osvojil drugo mesto. Leta 2022 se je ponovilo kar se je zgodilo leta 2015 v Torinu. Publika je Silvanov cvetlični med s krasi izglasovala za najboljši med Italije. Silvan rad pove, da čebelarji pretežno v DB nakladnih panjih, na tekmovanja pa pošilja med iz AŽ-panjev, ker se zaveda, da vsebuje manj vode kakor tisti iz nakladnih panjev in je zato tudi bolj kakovosten. In morda še ena zanimivost – 70 % njegovega nagrajenega medu so nabrale čebele na ruju (*Cotinus coggygria*), ki ga je na kamnitih gmajnah nad Doberdobom zelo veliko. Čebelarski prijatelji iz Slovenije Silvanu iskreno čestitamo.

Franc Šivic

Vir: ustni vir.

Politično življenje čebel

Pregovorna pridnost in delavnost čebel je stalnica tako sodobnosti kot preteklosti. Njihovo vedenje in njihove lastnosti je bilo možno primerjati s človekom – tako so se, poleg prej navedenih lastnosti, čebelam pripisovale preudarnost, razumnost, spomin, enotnost, zvestoba in poslušnost, še posebej pa so čebelam delavkam pripisane delavnost, varčnost, nesebičnost (že rimski pesnik Vergil je zapisal, da čebele delajo med za druge) in usmerjenost v »skupno dobro«. Čebela, ki je že od antike razumljena kot najbolj politična žival, ponuja vrsto primerjav, ki so jih avtorji prenesli v politični red.

Filip Draženović, (filip.drazenovic@gmail.com)

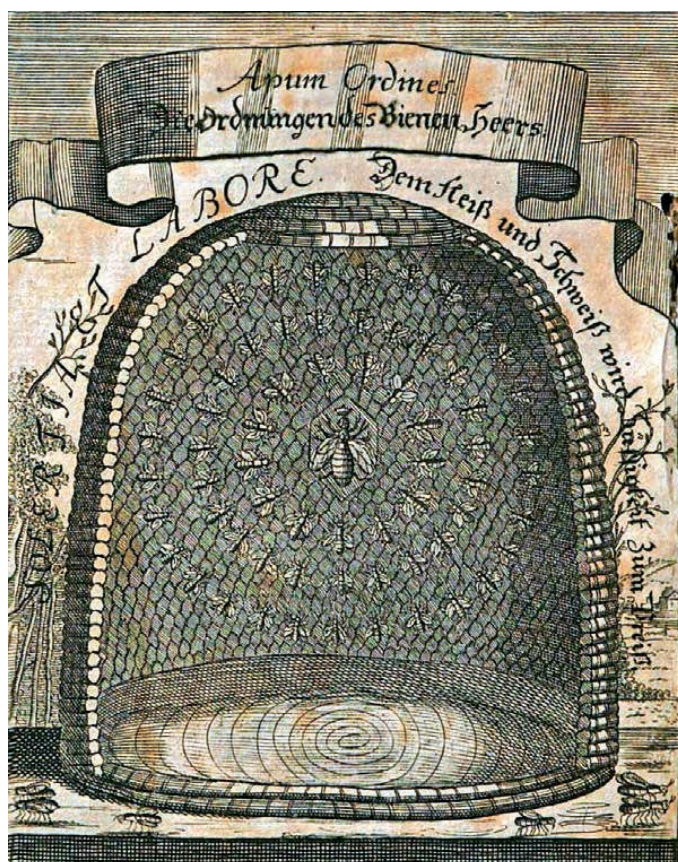
Ukvarjanje s čebelami in njihovim delovanjem sega od vprašanj družbenega in političnega reda do matematičnih premislekov v zvezi s šesterkotnim vzorcem čebeljih satnih celic ter njihove marljivosti, ki je bila uporabljena na vseh področjih. Tu nas bo zanimala predstavitev čebel kot političnega modela.

Eden vidnejših avtorjev priročnikov za umno gospodarjenje (*Hausväterliteratur*) Johannes Coler je čebele oz. njihov red (kot to sam imenuje *Binen Polizey*) navedel kot eno najkoristnejših živali, ki nam ne le prinaša med in vosek, ki sta uporabna v vsakdanjem življenju, ampak s svojo veliko spretnostjo in dobro urejenim redom tudi dober zgled in navodila, kako naj se obnašamo v družbenem in političnem življenju ter svojem gospodinjstvu (Coler 1680, *Oeconomia*, str. 545). Coler podpira svoje trditve o čebelji družini kot vzorčni državi z etimologijo besede čebela, ki izhaja iz gotske besede za kralja.

S svojo osredotočenostjo na skupno dobro in enotnostjo so bile čebele pogosto hvaljene kot učiteljice človeka; njihova načela delitve dela in skupnostnih dobrin so spodbudila najrazličnejša razmišljanja, njihovo delovanje pa je bilo tolmačeno kot politična navodila. Čebele niso bile edine živali, ki so spodbudile primerjavo s političnim življenjem: med drugim so bile take tudi mravlje in žerjavi – v nasprotju s čebelami je ureditev tako enih kot drugih veljala za prikaz demokratične ureditve.

Kdo vlada čebelam?

Poglavitni politični problem vseh skupnosti je vprašanje o najboljši obliki vladanja. Čebele so ponujale argument monarhične oblike vladavine, ki naj bi bila prisotna že v naravi. Čebelja družina, ki pokorno, zgledno in poslušno služi svojemu (kot se je dolgo domnevalo) kralju, je bila stoletja razumljena kot dokaz legitimnosti naravne ali božje vladavine oziroma monarhične oblike vladavine. Podobo kralja v analogiji s političnim vladarjem je vpeljal rimski avtor iz 2. stoletja Klavdij Elijan v svoji knjigi *De natura animalium* [O naravi živali]. Če so antični avtorji verjeli, da panju vlada kralj, pa so v zgodnjem novem veku

Čebelja družina v knjigi *Wehr- und Wahrhafte Amazonen, Oder: Die Monarchie der Bienen*

ugotovili, da je vladar dejansko kraljica. Ključna lastnost kralja je bila njegova milost, saj je veljalo, da vladar vlada brez žela. Monarh ni predstavljen kot brutalni avtokratski vladar, ampak kot nenevaren vladar, opremljen bodisi z neškodljivim, nestrupenim želom, ki kaže na njegovo milost, bodisi s smrtonosnim želom, ki ga uporablja samo proti sovražnikom ali rivalom. Vse to je bilo pogojeno tudi z mnenjem, da naj bi bile čebele ustvarjene in vzrejene iz leva, njihovi kralji pa naj bi izhajali iz levjih možganov. Ker je lev veljal za kralja živali, ni čudno, da čebele zaznamujejo njegove kreposti in levji pogum, saj se ničesar ne boji. Če skupnost ne bi imela kralja ali kraljice, bi to vodilo v propad, hkrati pa enako nevarnost povzroča, če je v panju več kot en monarh. Vse to je kazalo na dva

ključna strahova ljudi: strah pred anarhijo in pred tem, da bi več nasprotujočih si vladarjev sprožilo državljansko vojno. In vendar se to pri čebelah ni zgodilo velikokrat: zvestoba čebel gre namreč tako daleč, da žalujejo za svojim vladarjem, ko ta umre, in »z veliko žalostjo sedijo ob svojem pokojnem kralju in sploh ne delajo«, kot zapiše Coler (Coler 1680, *Oeconomia*, str. 544).

Da je čebelji vladar ženskega spola, je bilo mogoče ugotoviti šele po naravoslovnih poskusih, saj je vladavina ženske kljub številnim zgodovinskim protiprimerom veljala za izjemo, razmerje med moškim in žensko pa je antični filozof Aristotel, ki je tudi sam prispeval veliko mnenj o čebelah, razumel kot sinonim za razmerje med vladajočim in vladanim. Spoznanje o kraljici je bilo poudarjeno predvsem pri angleških piscih, ki so imeli v tem obdobju na Otoku dve kraljici: Elizabeto I. (1558–1603) in Ano (1702–1714). Med najbolj znanimi avtorji je bil angleški naravoslovec in čebelar Charles Butler, ki je leta 1609 napisal delo *The Feminine Monarchie, or the History of Bees* [Ženstvena monarhija ali zgodovina čebel]. V njem je trdil, da je panj »vzorec popolne monarhije, najbolj naravna in absolutna oblika vladavine«. Z njegovega vidika bi čebeljo državo gotovo lahko upravljala monarhinja in v tem pogledu je namigovanje v naslovu knjige ustrezalo dojemanju Elizabete I. kot močne »amazonke«. Zanimiva je tudi Butlerjeva stanovska razdelitev čebelje družine: panj razdeli na štiri stanove, ki poleg kraljice (*princeps*) in čebel delavk kot ljudstva (*plebs*) vključuje še stan vojvod (*duces*), ki so prikazani v neposredni bližini kraljice in so, tako kot predstavniki plebsa, usmerjeni proti njej kot središču panja. Troti (*inertes fuci*) so jasno postavljeni izven meja panja in imajo oči usmerjene v desno in levo. Za Butlerja je zagotavljanje reda v panju odgovornost drugega, plemiškega razreda vojvod, ki poleg kraljice delujejo kot »guvernerji in voditelji«. Na obodu slike vidimo napis »solertia et labore«, kar v slovenščini pomeni s spretnostjo in delom – torej dvema poglavitnima lastnostma tako čebelje kot človeške skupnosti.

Na drugi strani so troti. V primerjavi z marljivimi in nesebičnimi čebelami so njihovo nasprotje: kot bitja, ki živijo samo za lastno zabavo in ne sodelujejo pri nujnem delu. Čebel pa ne ogrožajo zgolj notranje nevarnosti, ampak tudi zunanje: ose in sršeni si želijo prisvojiti njihov težko zbrani med. Obnašanje čebel do trotoev je bilo že zgodaj interpretirano kot priporočilo za odločne ukrepe proti brezdelnežem in kršiteljem zakonov, od 18. stoletja dalje pa večkrat tudi kot družbeno kritično opozorilo politično ali gospodarsko vladajočemu sloju. Trot je namreč nasprotje čebele, ki stremi k skupnemu cilju, tj. skupnemu dobremu. Šele skupnost omogoči koristnost čebel, ena sama čebela ni še nič, s čimer je poudarjena kolektivna organiziranost čebelje družine, ki naj bo vzor tudi ljudem. Nasploh čebele niso prikazane kot tiste, ki bi začele vojne, a se branijo, kadar so napadene. Vse to so bili

Stanovska razdelitev čebelje družine v knjigi Charlesa Butlerja *Ženstvena monarhija ali zgodovina čebel*

dokazi njihove »odgovorne politike« – skrbijo predvsem za lastno blaginjo, medtem ko se za vojno odločajo le v primeru obrambe lastnega ozemlja.

Zaključek

Spremembo rabe čebeljih metafor je treba videti predvsem v povezavi z razvojem naravoslovnega znanja o čebelah. Mikroskop je spremenil družbo čebel iz kraljestva, ki je ponazarjalo absolutizem, v družino, ki je ponazarjala materinstvo, ko je *kraljico* zamenjala *matica*. Sčasoma je bila uporaba podobe čebelje družine v politični literaturi oslABLJENA zaradi boljšega poznavanja čebel in njihovega obnašanja – tako je *kralj* po spremembi spola postal manj zaželen primerjava, se je pa zato okrepil odnos med čebelami delavkami in troti ter prispodoba čebeljega panja kot sinonima za skupno dobro. Čeprav je primerjava s čebelami izgubila svojo moč v politični misli od 19. stoletja dalje, ostajajo čebele še vedno zanimiv vir, kot npr. kaže knjiga *Honeybee democracy* [Demokracija medonosne čebele], ki jo je leta 2010 izdal vedenjski biolog in čebelar Thomas D. Seeley. V njej je želel prikazati, »kako čebele kolektivno odločajo in kaj se lahko iz tega naučimo«, v knjigi pa opisuje demokratični proces odločanja med čebelami. ◆

O mentorjih in psihologiji v čebelarstvu

V članku obravnavamo psihološko temo, ki si zasluži pozornost čebelarjev. To je mentorstvo, kjer gre za interakcijo oziroma psihološki odnos med izkušenim čebelarjem in začetnikom. Tako kot je razvoj otroka in mladostnika v veliki meri odvisen od ljudi, ki so mu zgled in od katerih se lahko uči, se tudi dober čebelar razvije s pomočjo dobrega mentorja. Opozoriti moram, da tu pišem o mentorstvu med odraslimi, ne pa o mentorjih v šolskih čebelarskih krožkih. Ti mentorji praviloma že imajo pedagoška znanja in veščine, kurikulum čebelarskih krožkov in izobraževanja na Čebelarski zvezi Slovenije pa so dobra podlaga za delo z učenci. V tem članku se torej ukvarjam z vprašanjem, kako postati uspešen čebelar s pomočjo izkušenega čebelarskega mentorja.

Elena Skok, univ. dipl. psih. (skok.elena@gmail.com)

Spomnimo se: Odisej je pred odhodom v trojansko vojno zaupal sina Telemaha v varstvo in vzgojo svojemu prijatelju Mentorju, modremu in zaupanja vrednemu možu. Tako je stoletja kot mentor poimenovana oseba, ki je vredna zaupanja in zgleda in ki drugemu pomaga pri pridobivanju novih veščin in mu svetuje.

Še preden se posvetim mentorstvu, bi rada opozorila, da mora imeti določene lastnosti tudi čebelar začetnik. Ni prav vsak človek iz pravega testa, da bi postal dober čebelar. Veliko začetnikov sem spoznala v zadnjih 20 letih in kar nekaj od teh jih je v letu ali dveh opustilo idejo, da bi še vztrajali pri delu s čebelami, kljub temu da so imeli z zagonom čebelarstva precejšnje stroške.

Predvidevamo, da imajo kandidati za čebelarja radi čebele, naravo in si ob tem tisti, ki ne želijo imeti čebelarjenja samo za hobi, obetajo tudi vir dodatnega zaslužka. Zakaj torej nekateri odnehajo? Če preskočimo objektivne razloge, kot so na primer zdravstveni (alergija), vsesplošno pomanjkanje časa zaradi družine ali prezahtevne službe, preveliko nestrinjanje družinskih članov ali sosedov, strah pred piki čebel, ki pri nekaterih

s časom nikakor ne mine, je med vzroki za neuspeh najpomembnejša osebna lastnost, ki je ključna še marsikje – torej pomanjkanje discipline in vztrajnosti. Čebelar si ne more privoščiti, da bi izpustil določena opravila pri čebelah, ker ... tu puščam prostor za neštete izgovore začetnika, ki ni dovolj samodiscipliniran in vztrajen. Seveda zaradi zanemarjanja čebel umirajo družine, začetnik pa izgublja veselje do čebelarjenja. Tudi nerealno pričakovanje, lahko bi rekla kar sanjarjenje, da bo z medom hitro prišel velik zaslužek, je lahko razlog za izgubo motivacije. Takšen »čebelar« kaj kmalu išče nov vir zaslužka, saj se sebično podjetništvo in sonaravno čebelarstvo izključujeta.

Začetnik postane uspešen čebelar, če ga svet čebel iskreno zanima, če se je pripravljen učiti, če namenja delu s čebelami dovolj časa in pozornosti, če vztraja kljub morebitnim začetnim neuspehom ... in seveda, če ima dobrega čebelarskega mentorja. Čeprav se to zdi malo nenavadno, mora biti začetnik pri iskanju mentorja izbirčen. Mora se vprašati, ali je to čebelar, ki čebelari na način, kot bi čebelari tudi sam, ali

sledi novim dognanjem in dosledno ravna v skladu z dobro čebelarstvo ali pa se morda drži starih, že preživetih praks. Slabe prakse pri čebelarjenju se neverjetno vztrajno prenašajo prav s prenosom od takšnih »mentorjev« na začetnike. Pri izbiri mentorja začetniku lahko pomagajo lokalno čebelarstvo ter izkušnje in priporočila drugih čebelarjev, seveda pa pomaga tudi nekaj osnovnega čebelarskega znanja iz knjig in s tečaja za začetnike na Čebelarski zvezi Slovenije. Nekatera (boljša) društva posvečajo mentorstvu posebno pozornost. Določijo listo mentorjev, usmerjajo novince k pravemu mentorju glede na izbrano tehnologijo čebelarjenja, mentorjem pa omogočajo, da se o svoji vlogi, težavah in perečih vprašanih pogovarjajo na organiziranih debatah.

Začetnik s pomočjo mentorja pridobi nova znanja, spretnosti ter izkušnje, mentor pa prenaša na začetnika potrebne kompetence za delo s čebelami in ga z zgledom opozarja na to, da smo ljudje le del narave. Pri tem ga podpira in spodbuja ter ga uvede v mrežo poznanstev med čebelarji. Seveda ne sme ljubosumno skrivati

svojega znanja, pač pa ga mora biti pripravljen deliti z začetnikom, ki je manj izkušen. Dober mentor rad dela z ljudmi, se zna vživeti v kožo začetnika, je potrpežljiv in spoštljiv, dostopen, vendar pa zna tudi ustaviti prevelika pričakovanja nekaterih začetnikov, ki bi želeli, da bi mentor delal namesto njih. Prav je, da že na začetku oba izrazita svoja pričakovanja in meje mentorskega procesa. Če začetnik ne pove, česa ne ve, če ni radoveden in se ni pripravljen učiti, bo imel mentor zelo težko delo. Obratno pa velja tudi za mentorja – če začetnika ne bo navduševal za delo s čebelami, če ga ne bo bodril ob morebitnih težavah, če mu ne bo omogočal samostojnega dela, seveda ob njegovem budnem očesu, bo začetnik težko postal uspešen čebelar. Pogosto tako spletene prijateljske vezi oba čebelarja ohranjata še dolgo let.

S prenosom najboljših znanj in dobrimi medsebojnimi odnosi vplivamo na razvoj človeka, ki bo znal živeti v sozvočju z naravo. Kot vidimo, je mentorstvo v čebelarstvu zelo pomembno, da bi bilo uspešno, pa morajo svojo vlogo odigrati vsi: čebelarstvo, mentor in začetnik.

Ali veste, kaj imajo skupnega psihologija in čebele? Lanskega julija je v Ljubljani potekal evropski psihološki kongres in vsi promocijski materiali so imeli vodilno likovno temo: čebele, satje in barvo medu. Zanimivo uvodno predavanje o sporazumevanju čebel je imel mednarodno priznani raziskovalec in poznavalec sveta čebel, vodja centra za čebelarstvo na Biotehniški fakulteti, zaposlen na Oddelku za biologijo, dr. Janko Božič. Uvod in likovni motivi za letošnji kongres so bili logična izbira, saj se Slovenija ponaša kot predlagateljica svetovnega dneva čebel ter dežela kranjske sivke in pridnih čebelarjev. Še pomembnejše pa je, da psihologijo in čebele družijo ugotovitve, da brez uspešnih medsebojnih odnosov čebele ne bi preživele – prav tako kot brez tega ne bi preživele ljudje.

Dr. Božič je evropske psihologe opozoril na poseben odnos med čebelami in človekom. Ljudje čebele dojemamo skozi prizmo človeške družbe in si tako tudi razlagamo njihovo vedenje. V preteklosti so videli v skupnosti čebel kraljico in njeno kraljevino, sedaj raziskovalci opažajo, da tudi čebele sprejemajo demokratične odločitve. V evoluciji so medonosne čebele prešle od samotarskega do močno soodvisnega življenja v skupnosti. Osnovni mehanizem, ki uspešno drži skupaj družino čebel, pa tudi drugih žuželk, ki živijo v takšni skupnosti, je kemično sporazumevanje z izločanjem feromonov matice, zalege in delavk. Medonosne čebele so poleg komunikacije s feromoni razvile še komunikacijo s plesom, kar omogoča izmenjavo informacij o lokacijah virov hrane. Informacij o virih je veliko, zato morajo čebele zožiti izbiro. Glede vode, rastlinske smole in cvetnega prahu upoštevajo več različnih virov, glede virov medicinske in mane pa se osredotočijo na najdonosnejše. Zoženje izbire je odvisno od potreb, ki jih ima družina, in od kakovosti virov. Če obstaja visoka koncentracija sladkorja v medicini in mani, je izbira preprosta in izvidnicam ni treba ponovno preverjati kakovosti virov na terenu. Kadar pa gre družina na roj, je ponovno preverjanje in ponavljanje informacij o sporočeni lokaciji ključnega pomena, da čebele izvidnice dosežejo zadostno sklepčnost za prevladujočo lokacijo. Vse skupaj je videti v roju kot doseganje popolnega soglasja, preden se ponovno spravijo v zrak in odletijo v novo domovanje.

Tako je dr. Božič v uvodnem predavanju na evropskem psihološkem kongresu z izsledki raziskav osvetlil »demokracijo« v čebelji družini, kjer so odločitve družine odvisne od interakcij med posameznimi osebkami in ne od kakšnega centralnega odločevalca.

Čebelarjeva opr

Klavdijo Babič, (klavdijo.babic@siol.net)

Na začetku naj vam v letu 2023 zaželim obilo zdravja, sreče ter zadovoljstva v svetu čebel. Prejšnjemu uredniku *Slovenskega čebelarja* se zahvaljujem za povabilo ter zupanje tako pomembne naloge, kot je pisanje mesečnih opravil. Vabilo je zame velika čast, obenem pa velik izziv, zato sem premagal pomisleke. Kot so navajali že moji predhodniki, je Slovenija dežela odličnih čebelarjev, z veliko znanja in izkušenj, predvsem pa posebnega odnosa do čebel. Naj navedem rek našega pokojnega predsednika OČD Koper, Rajka Kalistra: »Slovensko je biti čebelar.« Slovenija ima na tako majhnem prostoru raznoliko podnebje z veliko rastlinskih vrst, zato so glede na kraj potrebni drugačni pristopi in načini čebelarjenja. Ker živim in čebelarim v slovenski Istri, bom v prispevkih opisoval svoj sonaravni način čebelarjenja, prilagojen mediteranskemu podnebjju.

Ko te čebele prevzamejo, jih težko zapustiš. Zase pravim, da sem predvsem ljubiteljski čebelar, delo s čebelami mi veliko pomeni. Čebele imajo čudežno moč. Ko odprem čebelji panj, začutim pozitivno vibracijo čebel. Predvsem ob paši zadiši po svežem nektarju, cvetnem prahu, propolisu ... in to je največja sprostitev, vračaš se z napolnjenimi baterijami. Pri delu s čebelami predvsem opazujem njihovo delo in na podlagi tega usmerjam svoje posege. Z opazovanjem čebel se lahko marsikaj naučim, čebele so mi velikokrat za zgled. Dalj časa, ko se z njimi ukvarjam, bolj spoznavam, kako malo pravzaprav vem o njih, kako me znova in znova presenečajo.

Naj se predstavim. Živim v Gračišču v zaledju Kopra, od koder so tudi moje korenine. Kot predstavnik četrte generacije nadaljujem družinsko tradicijo čebelarjenja. Čebelarim s približno 40 čebeljimi družinami, pretežno v AŽ panjskem sistemu in nekaj v nakladnih panjih. V začetku leta 2022 mi je čebelar iz sosednje vasi zaradi onemoglosti zapustil svoj čebelnjak, tako da sem v tem letu število družin podvojil. V društvu delujem kot predsednik OČD Koper, terenski svetovalec, senzorični preizkuševalec. Ker zagovarjam kakovost in ne količine, sem že od samega začetka uporabnik sheme SMGO. Dejaven sem v Slovenski delovni skupini zaščite Istrskega medu, v kateri skupaj s kolegi iz hrvaškega dela Istre delamo na projektu zaščite Istrskega medu.

V Istri je še po drugi svetovni vojni veljal rek, da se s čebelami ukvarjajo le lenuhi. Verjamem, da je za mojega pradedu, ki se je po naključju začel ukvarjati s čebelami že pred prvo svetovno vojno, bil poseben izziv. Stari oče je bil udeleženec prve svetovne vojne. Iz nje se je vrnil bolan in prav po zaslugi čebel in čebeljih pridelkov se je

pozdravil ter nadaljeval čebelarjenje. Po njegovi smrti sta čebelarstvo prevzela oče in stric. S pojavom varoj je bilo naše čebelarstvo na veliki preizkušnji. Hitro sem spoznal, da tako ne gre naprej, zato sem se leta 1990 na predlog sodelavca, izkušenega čebelarja, včlanil v OČD Koper. Po včlanitvi sem spoznal izkušene čebelarje ter njihovo prakso zatiranja varoj. Začel sem prebirati strokovno literaturo, v veliko pomoč mi je bila revija *Slovenski čebelar*, v največjo pa izkušeni čebelarji. Zaradi različnih pogledov in načina dela sva z očetom imela ločene čebele. Poma-

Pravila v januarju

gala sva si le ob zatiranju varoj, točenju medu, taljenju voska. Če se spomnim začetka 90. let, je bila glavna skrb zatiranje varoj. Po zadnjem točenju v začetku julija sem pri predsedniku društva prevzel trakove iz smrekovega lesa, namočene v neki raztopini, ne spomnim se, kateri. Po navodilih je bilo treba smrekovo letvico vstaviti v sredino gnezda. Po pregledu je bilo na testnem vložku od varoj vse rdeče, vendar so čebele ob zadostni količini hrane brez težav preživele. Zatiranja kasneje ni bilo treba ponoviti. Zime so bile hladne. Čebele so pozimi mirovale. Spomladi

so z daljšanjem dneva dnevi vse toplejši, posledično sta sledila cvetenje rastlin v zaporedju ter hiter spomladanski razvoj čebel. Pred akacijevo pašo so skoraj vedno imele čebele nekaj presežkov za točenje. Zgodilo se je, da je akacija na vsake štiri leta zaradi pozebe ali slabega vremena zatajila. Na štiri leta je vedno enkrat bila nadpovprečna paša z 20 kg na panj ali več in dve povprečni paši z 10 do 15 kg na panj. Zanesljiva paša je bila ob cvetenju kostanja, okoli 15 kg medu na panj. Kasneje se je pojavil še škržat, medlo je julija, avgusta in še del septembra, dokler se vreme ni ohladilo. Na škržatu sem najmanj enkrat točil, ostalo je še dovolj hrane za zimo. Škržatov med ni kristaliziral, zato so čebele na tem medu brez težav prezimile. Edina težava je bila, da je bilo zaradi manjšega povpraševanja težje prodati med. Če povzamem, je bilo hrane celo leto v izobilju, za čebele raj na zemlji.

Danes se je zaradi posledic podnebnih sprememb čebelarjenje na obali obrnilo na glavo. Ko čebele najbolj potrebujejo hrano, je v naravi ni na voljo. Zime so vse bolj mile, spomladi so pozebe, hladno deževno vreme, nato se v maju čez noč dvigne temperatura nad 30 °C, zemlja se hitro izsuši, suša se lahko nadaljuje do konca avgusta. Septembra, oktobra je vreme najbolj stabilno, pojavijo se nekaj dežja in temperature okoli 25 °C, v naravi zamedijo. Ob zadostni količini hrane po dolgem sušnem brezpašnem poletju čebele to obdobje začutijo kot novo pomlad. Ni redkost, da začnejo ponovno vzrejati trote, matice se v septembru uspešno oprasijo. V čebeljih panjih se konec septembra pojavijo presežki medu. Če presežke iztočimo, zaradi toplega vremena konec septembra in v začetku oktobra čebele brez težav dokrmimo za zimo.

Na Obali imamo še drugo težavo. Zaradi širjenja urbanih središč, razvoja turizma in kmetijstva se prostor za gojenje čebel zmanjšuje. Obalni čebelarji smo upravičeno zaskrbljeni, ali bomo v prihodnje sploh lahko še čebelarili na tem prostoru. Če naredimo povzetek razmer na Obali, se je v zadnjih 30 letih za naše čebele glede na opisano vse spremenilo od raja do pekla. Čebelarji smo vedno optimistični in verjamem, da nam bo s skupnimi močmi uspelo.

Mesečna opravila v januarju

Januar je najhladnejši mesec ter obdobje, ko panjev ne odpiram. V tem mesecu so čebele v gruči. Matica po kratkem premoru začne ponovno zalegati, zato čebele potrebujejo predvsem mir in toploto. Če še nisem opravil zimskega zatiranja varoj, to opravim čim prej ob lepem sončnem vremenu. Za zimsko zatiranje varoj uporabljam metodo kapanja z oksalno kislino po navodilih veteri-

narja. Testne vložke vstavim vsem panjev. Po zdravljenju čebel preverim odpad varoj. V primeru večjega odpada se posvetujem z veterinarjem in po njegovih navodilih zatiranje ponovim. Opažam, da po zatiranju, čebele številčno nekoliko oslabijo. Če panjev še nisem zapažil, opravi tudi to. Če opazim mrtvice, ki ovirajo prehod skozi žrelo, jih odstranim in s tem omogočim pretok svežega zraka v panj, ki je nujen za dobro prezimovanje čebel. Ta mesec čebele najmanj letijo iz panjev, zato to izkoristim za morebitno barvanje panjev. To opravi ob lepem sončnem vremenu, zjutraj, ko je temperatura manj kot 8 °C in čebele še ne letijo iz panjev. Pomembno je tudi, da ponoči ne bo zmrzovalo. Žrela panjev najprej zamašim s koščkom penaste gume (spužve), vrata panjev odprem. Opaž odmaknem le toliko, da čebele dobijo zrak od zadaj. Z brusnim papirjem panje obrusim, obrišem z vlažno krpo in nato pobarvam z barvo na vodni osnovi. Počakam kakšno uro, da se barva vsaj delno posuši in se čebele ne bi lepile na barvo. Penasto gumo iz žrel odstranim, panje ponovno zapažim in zaprem. Lopute na zadnjih vratih pustim odprte, da ob zaleganju v panju ne kondenzira vlaga. Barva se do večera ob sončnem vremenu posuši. Januar je tudi čas za druga vzdrževalna dela, izobraževanje ter prodajo čebeljih pridelkov. ◆

Foto: Klavdijo Babič

Čebelarjenje in slikarstvo

ČD Janka Pislaka Slivnica pri Mariboru je lanskega septembra praznovalo deseto obletnico svojega delovanja in ob drugih dosežkih ob občinskem prazniku priredilo odprtje razstave umetniških del, tokrat že 11. likovne kolonije.

Naklonjenost društva, zlasti predsednika Alojza Lipnika, do slikarske umetnosti je nekaj posebnega. Razstava likovnih del je potekala v prostorih OŠ Franca Lešnika - Vuka, s katero društvo od ustanovitve naprej izredno lepo sodeluje. Na koloniji je sodelovalo 19 likovnih umetnikov, ki so dali svojevrsten umetniški pečat svetovnemu dnevu čebel in občinskemu prazniku. Odprtja razstave so se udeležili avtorji razstavljenih del, domačini, predstavniki pobratenega ČD Podčetrtek in gostje, razstavo pa je odprl župan dr. Marko Soršak, ki je čebelar in delovanje društva močno podpira.

V preteklosti sem društvo na povabilo nekajkrat obiskal, vendar so me tokrat ponovno presenetili z delavnostjo, dolgoročno usmerjenostjo in dosežki. Razkazali so mi veliko dvorano za srečanja in predavanja, razširjeni in opremljeni učni čebelnjak, bogato zasaditev in učno pot. Ob deseti obletnici delovanja so kot simbol in ponos razvili prapor. Za

Foto: Anton Tomec

narejeno lahko predsedniku in članicam in članom društva samo čestitam.

Ob tej priložnosti nas je društvo presenetilo in podelilo bronasta odlikovanja Janka Pislaka, ki jih je podelilo prvič in katerega prejemnik sem poleg dveh slikarjev bil tudi sam. Društvu sem hvaležen za pozornost in mu želim še veliko delovnih uspehov in medsebojnega prijateljstva.

Anton Tomec

Brez čebelarja ne bo čebel

Ob natanko peti obletnici razglasitve praznika svetovnega dneva čebel v Organizaciji Združenih narodov sta Čebelarstva zveza Slovenije (ČZS) in Javna svetovalna služba v čebelarstvu (JSSČ) v Državnem svetu Republike Slovenije (RS) 20. decembra 2022 ob 10. uri organizirala strokovni posvet s čebelarskimi vsebinami. Pobuda za razglasitev praznika, namenjenega izpostavljanju vloge oprasovalcev, pred leti je potekala pod sloganom *Brez čebel ni življenja*. Na geslo se je z naslovom *Brez čebelarja ne bo čebel* naslonil tudi obravnavani posvet, ki je bil namenjen izpostavitvi imperativa ustrezne oskrbe udomačenih oprasovalcev.

Srečanje se je začelo z nagovorom novega predsednika Državnega sveta RS Marka Lotriča, ki je bil na funkcijo izvoljen dan pred strokovnim posvetom. Lotrič je v nagovoru poudaril ekološko nujnost skrbi za čebele, brez katerih ni kmetijske pridelave hrane.

Naslednja je k mikrofону stopila ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Irena Šinko. Zbranim je predstavila pozitivno sodelovanje Čebelarske zveze Slovenije in državnih institucij pri skrbi za slovensko čebelarstvo in čebele. V nagovoru je izpostavila uspešno JSSČ ČZS in zdravstvenega varstva čebel, ki ga izvaja Nacionalni veterinarski inštitut Veterinarske fakultete (NVI VF).

Državni sekretar na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo in minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v času kampanje za razglasitev svetovnega dneva čebel, mag. Dejan Židan, se je v svojem nagovoru spomnil dolge poti, ki jo je tedanje ministrstvo prehodilo s ČZS in drugimi državnimi institucijami z željo po dosegu razglasitve svetovnega dneva čebel.

Za njim je na govorniški podij stopil podpredsednik mednarodne zveze čebelarskih zvez Apimondije, dr. Peter Kozmus, ki je predstavil vlogo organizacije v izobraževanju zainteresirane javnosti o čebelarski problematiki.

Naslednji je spregovoril predsednik ČZS Boštjan Noč. Zbrane je spomnil, da je bila pred petimi leti prav ČZS pobudnica za razglasitev svetovnega dneva čebel in poudaril, da čebelarstvo in čebele povezujejo Slovenke in Slovence ter družijo svet.

Pred strokovnim delom je zbrane nagovorila tudi vršilka dolžnosti generalnega direktorja Direktorata za kulturno dediščino Špela Spanžel, ki je sodelovala pri pripravi gradiva za vpis čebelarstva v Sloveniji na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne

Uvodni nagovor predsednika Državnega sveta Republike Slovenije Marka Lotriča.

dediščine človeštva. Izpostavila je, da brez čebelarjev ni čebel in ni čebelarske dediščine.

Slavnostnim nagovorom so sledile kratke predstavitev izzivov, s katerimi se vsak dan srečujejo slovenski čebelarji. Strokovni vodja priznane rejske organizacije dr. Peter Kozmus je predstavil vlogo čebelarja v ohranitvi kranjske čebele in predstavil temeljne grožnje zdravju čebel, kot so podnebne spremembe, pesticidi in intenzivno kmetijstvo.

Svetovalc za izobraževanje in usposabljanje Marko Borko je predstavil pomen izobraževanja čebelarjev za spopad z grožnjami, ki jih čebelam povzročajo bolezni.

Svetovalc specialist za tehnologijo čebelarjenja Simon Golob je zbranim razložil potrebe čebel za preživetje, ki jim mora ugoditi čebelar.

Kot zadnji je spregovoril svetovalc specialist za zagotavljanje varne hrane Tomaž Samec, ki je poudaril, da je čebelar vedno v dvojni vlogi. Po eni strani kot negovalec čebel in po drugi strani kot pridelovalec hrane, ki mora ustrezati vsem kakovostnim kriterijem.

Po strokovnem delu sta nekaj pohvalnih besed o projektu razglasitve svetovnega dneva čebel poslušalcem namenila tudi poslanec v Evropskem parlamentu Franc Bogovič in poslanec v Državnem zboru RS Borut Sajovic.

Ob koncu prireditve je potekala še podelitev priznanj čebelarjem, ki so v letu 2022 pridelali senzorično najbolj tipičen vrstni med, o kateri lahko več preberete na naslednji strani v zelenem okvirčku.

Tadej Pavkovič

Pot do naziva državni prvak za med

Če nam je bila narava naklonjena in smo imeli čebelje družine na območju intenzivnega kratkotrajnega medenja določene vrste rastlin, nam je morda uspelo pridelati vrstni med. Ker pa v medu nikoli ni nektarja ali mane zgolj iz ene rastlinske vrste, se senzorične lastnosti posamezne vrste medu lahko razlikujejo in so odvisne od druge vegetacije v okolici čebelnjaka in od deleža medu, ki izvira iz določene rastlinske vrste. Če želimo ugotoviti, ali ima naš med tipične senzorične lastnosti za vrsto in če izstopa od povprečja, se lahko odločimo za sodelovanje na senzoričnem ocenjevanju medu. Vsako leto je v Sloveniji nekaj slovenskih in mednarodnih senzoričnih ocenjevanj medu, na katerih lahko sodelujejo vsi slovenski čebelarji. Seznam ocenjevanj, ki bodo izvedena v skladu s Pravilnikom o senzoričnem ocenjevanju medu (2020), je vsakoletno najkasneje avgusta objavljen na spletni strani ČZS in v glasilu *Slovenski čebelar*.

Vrste medu, ki bodo ocenjene na posameznem ocenjevanju, so odvisne od prijavljenih vzorcev in od čebelarke letine. Ocenjevalci medu so poznavalci senzoričnih lastnosti medu, ki so opravili izobraževanje za preizkuševalce medu na Biotehniški fakulteti, UL, in to znanje na vsaka tri leta obnavljajo. Vsak vzorec medu oceni senzorična komisija, ki šteje od tri do šest članov. Vsak ocenjevalec individualno oceni videz, vonj, okus, aromo in pravilnost vrste medu vsakega vzorca ter vsako kategorijo ovrednoti s točkami.

Pri **videzu** ocenjuje čistost, barvo in bistrost. Pri **vonju** upošteva značilnost in intenzivnost vonja posamezne vrste medu. Pri **okusu** upošteva značilnost in intenzivnost sladkega, kislega in grenkega okusa, pri **aromi** pa upošteva vrstno značilnost in obstojnost arome. Končna ocena vzorca je povprečna ocena ocenjevalcev in se giblje od 7 do 30 točk. Na osnovi dobljenih točk vzorec medu prejme priznanje, ki je lahko zlato, srebrno, bronasto ali pa zahvala za udeležbo.

Če je vzorec posamezne vrste več ali enako sedem, lahko organizator razglasi prvaka vrste. To je tisti vzorec, ki je dosegel največje število točk med vsemi vzorci enake vrste in ima najbolj tipične senzorične lastnosti za to vrsto medu. Prvaki vrst iz slovenskih in mednarodnih ocenjevanj so uvrščeni na državno senzorično ocenjevanje medu.

Ker so na državnem ocenjevanju vsi vzorci odlični, jih takrat razširjena komisija, ki šteje sedem članov, ne ocenjuje po zgoraj opisanem točkovnem sistemu, temveč vzorce razporedi od tistega z manj značilnimi do tistega z bolj značilnimi senzoričnimi lastnostmi za posamezno vrsto medu. Končna razporeditev vzorcev se naredi po seštevku mest, ki jih določijo ocenjevalci.

Prvouvrščeni vzorec v posamezni vrsti medu tako postane državni prvak! Poleg senzorične analize so ti vzorci podrobneje analizirani tudi na parametre kakovosti in varnosti, da se njihova odličnost potrdi tudi z laboratorijskimi analizami.

Aljaž Debelak, svetovalec za zagotavljanje varne hrane, JSSČ

V torek, 20. decembra 2022, je ČZS, JSSČ, v sklopu praznovanja pete obletnice razglasitve svetovnega dne čebel podelila priznanja čebelarjem, ki so v letu 2022 pridelali senzorično najbolj tipičen vrstni med. Na državnem ocenjevanju smo ocenjevali cvetlične, akacijeve, lipove in kostanjeve medove. Priznanja najboljšim sta podelila predsednica senzorične komisije na državnem senzoričnem ocenjevanju medu, dr. Jasna Bertonec, in predsednik ČZS, Boštjan Noč. Naziv državni prvak za cvetlični med je prejel **Peter Gruden** iz Tržiča, drugo mesto je zasedel Stane Brčon iz Ivančne Gorice, tretje mesto Klavdijo Babič iz Gračišča, zahvalo za udeležbo pa Društvo čebelarjev Blagovna iz Šentjurja. Naziv državnega prvaka za akacijev med je prejelo **čebelarstvo Klemenčič** iz Škofje Loke, drugo mesto je zasedel Branko Hriberšek z Bizeljskega, tretje mesto Milan Lisjak iz Branika, zahvalo za udeležbo pa Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije. Naziv državnega prvaka v kategoriji lipov med je prejel **Milan Lisjak** iz Branika, drugo mesto je zasedel Jože Kurinčič iz Tolmina, tretje mesto Dušan Ferjančič iz Vipave, zahvalo za udeležbo pa je prejel David Jager iz Dramelj. Naziv državnega prvaka za kostanjev med je prejel **Tilen Velkovrh** iz Polhovega Gradca, drugo mesto pa je zasedel Miha Tekavčič iz Vidma-Dobrepolja.

Strokovna ekskurzija apiterapevtov

Konec lanskega septembra smo se slovenski apiterapevti pod okriljem in v organizaciji Čebelarske zveze društev Štajerske že sedmič podali na strokovno ekskurzijo po Evropi.

Kljub dejstvu, da je Slovenija edina država v Evropi, ki omogoča pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije apiterapevt, in je tako na področju organiziranosti ter znanja apiterapije vodilna v Evropi, se slovenski apiterapevti še vedno radi udeležujemo strokovnih izobraževanj v prijateljskih državah. Z veseljem si izmenjujemo znanje, izkušnje in nova dognanja o področju, o katerem se v strokovni in nestrokovni javnosti vse več razpravlja.

Na 1900 kilometrov dolgo pot smo se – kot vedno – podali sredi noči in v jutranjih urah prispeli do čeških Hulic, kjer smo si ogledali interaktivni čebelarski muzej. Zelo zanimivo se je bilo sprehoditi med velikimi satnicami, ki približajo človeku občutek, kako je čebeli v panju. Učni muzej, ki je primeren za vse starosti obiskovalcev, s prikazi telesa čebele, ponazarjanjem vonja v panju, raznih vrst panjev in interaktivnimi ekrani čebelarjem in še posebej tistim, ki ne čebelarijo vzbudi zanimanje za razvoj in življenje čebele. V njem verjetno najbolj uživajo otroci, saj omogoča spoznavanje čebeljega življenja na otip. Po ogledu muzeja smo odšli do vodnega parka in bližnjega vodnega doma, v katerem se razprostira zanimiv in raznovrsten rastlinski ter vodni svet s čudovito pokrajino.

Strokovno pot smo nadaljevali z obiskom čebelarske šole v kraju Nasavrky, kjer nas je prijazno sprejel ravnatelj šole. Predstavil nam je zgodovino šole in njeno poslanstvo ter način delovanja. Šolo morajo obiskovati kandidati za čebelarje, ne glede na svojo predhodno izobrazbo. Kandidati čebelarji obiskujejo predavanja in opravljajo prakso med konci tedna. Šola je opremljena z najsodobnejšo čebelarsko opremo, ki jo kupujejo s pomočjo evropskih sredstev. Na posestvu šole imajo tudi hiške za izvajanje inhalacij panjskega zraka, imenovane »Apidomek«, in zavidljiv arboretum z najrazličnejšimi medovitimi drevesnimi vrstami in zelišči, kar izdatno pripomore k širjenju znanja čebelarjev. Zvečer smo poslušali še strokovno predavanje o poteku in delovanju apiterapevtov na Češkem in si pri tem izmenjali strokovne izkušnje in nova spoznanja na področju apiterapije, kot so uporaba medicinskega medu, masaža z medom, uporaba in učinki propolisa in apikomor za inhalacijo panjskega zraka in koristnosti čebeljega aerosola pri

Razgovor z direktorjem Čebelarske šole Nasavrky, gospodom Jozefom Lojdo

Razlaga direktorja čebelarske šole v Banjski Bistrici, mizarska delavnica

boleznih dihal in pri zdravljenju covid-19 in njegovih posledic.

Ker smo apiterapevti naklonjeni novim spoznanjem in raziskovanju učinkov raznih terapij, smo po obisku rudarskega muzeja na Češkem in kratkem postanku v Krakowu obiskali tudi solni rudnik Wieliczka na Poljskem, ki je del Unescove svetovne dediščine, v katerem smo prenočili. Gre za zanimivo izkušnjo prenočevanja več kot 130 metrov globoko pod zemljo, kar naj bi imelo zdravilne učinke na telo, še posebej na dihalni sistem, pri čemer mora obiskovalec zaradi zdravilnega učinka v rudniku ostati vsaj 12 ur. Naša izkušnja je trajala še dlje, saj smo v rudnik vstopili ob šesti uri popoldan in se na površje vrnili šele naslednje jutro po 10. uri. Vsekakor ogleda vredna destinacija, saj je v rudniku, ki je globok kar 327 metrov in so ga prvič odprli že v 13. stoletju, mogoče videti različne tehnologije

rudarjenja, še posebej zanimivi in dih jemajoči pa so podzemno jezero in izklesane solne skulpture v štirih podzemnih kapelah, ki dajejo videz granita.

Polni novih energij in spoznanj smo apiterapevti svojo strokovno pot nadaljevali na turističnem čebelarstvu posestvu Bartnik, kjer smo si najprej ogledali čebelarški muzej na prostem, v katerem je zanimiv zgodovinski prikaz nastanka čebelarjenja v panju in uporabe prvih pripomočkov pri čebelarjenju. Po ogledu muzeja smo nadaljevali v proizvodnji Bartnikovega posestva, kjer imajo tudi svoj laboratorij za analizo čebeljih pridelkov. Le tako lahko jamčijo za kakovost čebeljih pridelkov, ki jih sicer odkupujejo s celega sveta. Nad vse zanimiva je tudi postavitve turistične vasice na posestvu, z različnimi vrstami domačih živali ter majhnimi turističnimi hiškami, v katerih lahko, v sobah, poimenovanih po zeliščih, prenočijo gostje posestva.

Zadnji dan strokovne ekskurzije smo apiterapevti obiskali čebelarško šolo v slovaški Banjski Bistrici s 70-letno tradicijo in poslušali predavanja o razvoju šole (ki deluje v več razvojnih poteh (kuhar, slaščičar, čebelar, mesar, pivovar)). Izobraževalno ustanovo obiskuje kar 500 dijakov, pri čemer mora izobraževanje potekati v 50 % v praktični obliki. Konec tedna v šoli potekajo tudi izobraževanja za čebelarje začetnike.

Na šoli spodbujajo miselnost čebelarjev, da zgolj neoporečne čebele zagotavljajo neoporečne čebelje pridelke. Slednje je mogoče zagotoviti zgolj z ustrezno in natančno ter disciplinirano skrbjo za čebelje družine

z naravnimi zdravili proti varojam, kot sta mravljinčna in oksalna kislina, ter kombinacijo biotehničnih ukrepov z zapiranjem matice. Tako sodelujejo tudi v projektu *Od zdravih čebel k zdravim ljudem*. Šola ima velike razvojne načrte, da s pomočjo evropskih sredstev izgradi samooskrbno posestvo pod sloganom *S kmetije na mizo* z namenom preprečitve prodaje pridelkov s pomočjo posrednikov in razvrednotenja kakovostne pridelane hrane in biočebelnjak, kjer bo tudi središče za ekološke čebelarje in biomedarjenje. Glavna zasluga za ekološko usmeritev gre ravnatelju šole, ki zgolj v takšnem razvoju vidi prihodnost šole. Trenutno ima šola med drugim v oskrbi 190 panjev. Z navedenim pristopom želijo na šoli spremeniti miselnost ljudi, z željo, da bi mestni človek jedel zdravo hrano, kmet pa bi dobil za svoje delo pošteno plačilo brez posrednika.

Po čudovitih šestih dneh smo se domov vrnili z nekaj novimi znanji in novimi ter poglobljenimi prijateljskimi vezmi. Apiterapija ni samo zdravljenje s čebeljimi pridelki, temveč je način življenja. Življenja s čebelami. Je način povezovanja dobrih ljudi, ljudi z dobro in pozitivno energijo, dobrohotnih in prijaznih. Ljudi, pripravljenih nesebično pomagati in dajati. Ljudi, ki jim je mar za naše okolje in zdravje ter za sočloveka. Ljudi, ki se zavedajo, da je čebelo treba spoštovati ter ji dajati in ne jemati.

Mojca Medved Ladinek

ČZS išče lokacijo za postavitve paviljona Čebelji svet

Čebelarstva zveza Slovenije išče za namen javne službe v čebelarstvu in promocije čebelarstva ter zagotavljanja ozaveščanja javnosti o pomenu čebel in drugih opravevalcev ter njihove ključne vloge na področju kmetijstva, okolja in za človeštvo nasploh **lokacijo za postavitev paviljona Čebelji svet**, ki je v lasti Republike Slovenije. Javni poziv za izbor lokacije bo 5. januarja 2023 objavljen na spletni strani ČZS: <http://www.czs.si/content/A15> pod rubriko Javni razpisi in natečaji.

Na razpis se lahko prijavijo čebelarstva in območne regijske zveze skupaj z lokalnimi skupnostmi (občinami).

Upoštevane bodo ponudbe, ki bodo prispele na sedež Čebelarstva zveze Slovenije, Brdo 8, 1225 Lukovica, do vključno 1. marca 2023 do 10. ure. Ponudbe morajo biti poslani s priporočeno pošto ali dostavljene v tajništvo Čebelarstva zveze Slovenije.

Veterinarska izobraževanja VF NVI

Čebelarstva društva oz. območne zveze, ki bi želele organizirati izobraževanje iz zdravstvenega varstva čebel, se lahko obrnejo neposredno na območnega veterinarja glede možnosti izvedbe.

VF NVI
Univerza v Ljubljani
Veterinarska fakulteta

Lidija Senič, vodja služb ČZS

Nova znanja za znanost, stroko in prakso

Slovensko akademsko čebelarstvo društvo (SAČD) in Kmetijski inštitut Slovenije (KIS) sta 18. novembra lani v prostorih inštituta organizirala 4. znanstveno posvetovanje o čebelah in čebelarstvu, ki so ga podnaslovili »Poklukarjevi dnevi« v spomin na dr. Janeza Poklukarja, prvega predsednika SAČD-ja.

Na posvetu so bile predstavljene strokovne in raziskovalne dejavnosti v čebelarstvu, predvsem nove diplomske, magistrske in doktorske naloge. Predstavljenih je bilo 16 referatov, od tega osem slovenskih, sedem hrvaških in eden od srbskega avtorja. Vsebine predstavitev so bile aktualne in kažejo, da je vse večji izziv čebelarjenja zagotavljanje zdravlja čebel, saj je bilo na to temo kar šest referatov. Štirje so bili o tehnologiji čebelarjenja, dva s področja genetike in selekcije čebel, po eden pa o oprraševanju, divjih čebelah, biologiji čebel in čebeljih pridelkih.

Ob robu posveta je predsednica SAČD-ja, doc. dr. **Maja Ivana Smodiš Škerl**, povedala: »Dr. Janez Poklukar je bil izjemen človek, saj je znal združevati znanstveno, praktično in družabno plat z iskreno željo, da slovensko čebelarstvo doživi razcvet in napredek. Po 18 letih, odkar se je poslovil, lahko s ponosom rečemo, da je čebelarstvo resnično doživelo razcvet: svetovni dan čebel, tradicionalni dan slovenske hrane, ki je nastal na pobudo Čebelarske zveze Slovenije pred leti kot medeni zajtrk, Slovenska čebelarska akademija, čebelarski turizem, vpis slovenskega čebelarstva na Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine. Predvsem pa razveseljuje plejada mladih diplomantov in doktorandov, ki so jamstvo, da bo slovensko čebelarstvo tudi po znanstveni in strokovni plati pomembno prispevalo v svetovno zakladnico čebelarskega znanja.«

Foto: Janez Prešern

Dr. Bojan Papić v družbi predsednice SAČD-ja, doc. dr. Maje Smodiš Škerl (desno), in predsednice znanstvenega odbora, prof. dr. Vlaste Jenčič

Najboljše predavanje je imel dr. Bojan Papić

Letos so prvič izbrali tudi najboljši prispevek posveta. Znanstveni odbor v sestavi prof. dr. Vlasta Jenčič, doc. dr. Marin Kovačić, dr. Ajda Moškrič, prof. dr. Ivana Tlak Gajger in dr. Josipa Vlanić je izbral najboljšo predstavitev. Nagrado je prejel dr. **Bojan Papić** z Veterinarske fakultete v Ljubljani za predstavitev raziskave o drobirju in čebelah negovalkah kot matriksu za opredelitev stopnje tveganja za pojav hude gnilobe čebelje zalege. Predsednica komisije prof. dr. **Vlasta Jenčič** je ob podelitvi povedala: »Ocenjevali smo po šestih različnih kriterijih in na koncu je šlo za majhno razliko. Vesela sem, da je bilo predstavljenih toliko novih vsebin, ki veliko obetajo.«

Posnetek posveta je na voljo na spletni strani Kmetijskega inštituta Slovenije **Dogodki - Poklukarjevi dnevi 2022 - Kmetijski inštitut Slovenije (kis.si)** in FB-profilu SAČD-ja.

Marjan Papež

Poklukarjevi dnevi so nadaljevanje dejavnosti, ki jih je **dr. Janez Poklukar (drugi z leve)** izvajal na svoji prekratki znanstveno-strokovno-praktični čebelarski poti (1960–2004). Njegov prispevek k razvoju slovenskega čebelarstva je brez pretiravanja izjemen. Največ se je posvečal selekciji in ohranitvi kranjske čebele, tehnologiji čebelarjenja, čebelarski zakonodaji in umeščanju čebelarstva v ukrepe kmetijske politike, hkrati pa je bil tudi čebelar praktik, ki se je posvečal aktualnim čebelarskim težavam. Predaval je na Univerzi v Ljubljani in v Zagrebu ter imel številna predavanja doma in v tujini.

Foto: Marjan Papež

Vpis čebelarstva v Sloveniji, načina življenja na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine

Foto: arhiv ČZS

Medvladni odbor za varovanje nesnovne kulturne dediščine je na zasedanju, v četrtek, 1. decembra 2022, v Rabatu v Maroku potrdil vpis čebelarstva v Sloveniji na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Uspeh smo čebelarji dosegli s pomočjo sodelavcev Ministrstva za kulturo (MK) in Slovenskega etnografskega muzeja (SEM).

Odbor je izrekel pohvalo državi pogodbenici za dobro pripravljeno dokumentacijo, ki dokazuje povezavo med nesnovno kulturno dediščino in okoljsko trajnostjo.

Posebna zahvala gre Špeli Španžel, direktorici Direktorata za

kulturno dediščino na MK-ju, za požrtvovalno delo na tem področju. Prav tako gre zahvala strokovnim sodelavkam SEM-a in Vereni Štekar-Vidic iz Muzejev radovljiške občine, ki je svoje znanje in izkušnje predano in zavzeto podala v vlogi. Hvala tudi Antonu Tomcu, dr. Borutu Juvancu in Tomažu Maroltu za pomoč pri pripravi vloge za nominacijo.

Vlogo za nominacijo smo začeli pripravljati leta 2019, še prej pa smo morali urediti register in vpisati naslednje elemente: čebelarstvo, poslikavanje panjskih končnic, prevozno čebelarstvo, izdelovanje panjev in čebelnjakov, vzreja čebeljih matic kranjske čebele, apiterapija.

Zahvala tudi Francu Šivicu za uporabo njegovih slik v registru in prav tako v nominaciji.

Del vloge je bil tudi desetminutni film, ki je bil posnet v produkciji Jerneja Augušтина.

Ponovno smo svetovni javnosti dokazali, kaj pomeni čebelarstvo v Sloveniji. Predvsem pa je to priznanje vsem nam, da delamo dobro za javno skupnost, človeštvo in odgovorno skrbimo za čebele in okolje ter ohranjamo našo tradicijo kulturne dediščine.

Barbara Dimc, tajnica

ČZS sodeluje v projektu B-thenet

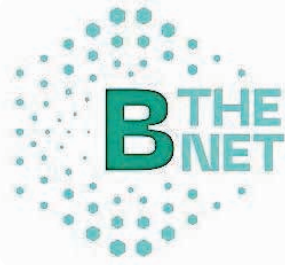
Čebelarstva zveza Slovenije je ob koncu leta 2021 sodelovala pri oblikovanju konzorcija in prijavi na evropski razpis. Po oddaji vloge smo bili člani konzorcija najprej obveščeni, da je predlagani projekt izbran v ožji izbor, ob koncu poletja pa smo pridobili informacijo, da je bil naš projekt z naslovom: *Najboljše prakse in inovacije za trajnostno čebelarjenje (Best practices and innovations for a sustainable beekeeping)*, s kratico B-thenet, dokončno sprejet in da bo zagotovljeno štiriletno financiranje

zastavljenih dejavnosti. Sledila je priprava obsežnega sporazuma z natančno opredeljenimi dejavnostmi za vsakega partnerja konzorcija. Vodilni partner je inštitut iz Italije.

V projektu sodeluje 18 partnerjev iz 15 držav. Poleg Slovenije še iz Italije, Portugalske, Švedske, Belgije, Danske, Španije, Grčije, Hrvaške, Poljske, Slovaške, Nemčije, Latvije, Madžarske in Avstrije.

Namen projekta je, da se zberejo različne prakse

čebelarjenja, se preučijo, izberejo najboljše ter promovirajo čim širšemu krogu čebelarjev. Namen projekta ni izvajanje raziskav, ampak prenos najboljših praks čebelarjem. V okviru projekta se bodo v devetih partnerskih državah oblikovali nacionalni izobraževalni centri, v okviru katerih bo potekalo izobraževanje čebelarjev. V okviru predstavitev čebelarskih praks bodo vključene tudi predstavitve različnih načinov zdravstvenega varstva čebel, zato bo v projektu v Sloveniji sodelovala tudi Veterinarska fakulteta z njihovim Nacionalnim veterinarskim inštitutom.

Dejavnosti so se začele v septembru 2022, projekt pa bo zaključen konec avgusta 2026. V izvajanje bodo vključena tudi izobraževanja, ki bodo potekala na vseh regijskih čebelnjakih v času trajanja projekta. Na ČZS smo ponosni, da smo del projekta, saj verjamemo, da bomo s tem prišli do novega čebelarskega znanja, ki ga bomo posredovali slovenskim čebelarjem.

Peter Kozmus, strokovni vodja PRO

Sedmi mednarodni čebelarski kongres v Turčiji

V tednu od 15. do 19. novembra 2022 je v kraju Marmaris v Turčiji potekal 7. čebelarski kongres (*7th International Mugla Beekeeping & Pine Honey Congress*).

Udeleženci kongresa so bili raziskovalci, znanstveniki ter čebelarji iz Turčije in bližnjih držav. Poleg bogatega znanstvenega dela je bila del kongresa tudi čebelarska razstava, na kateri so se predstavljala predvsem turška podjetja, ki ponujajo čebelarsko opremo ali različne čebelje pridelke in izdelke. Dogodka se je skupno udeležilo več kot 2000 obiskovalcev, med njimi je bilo največ čebelarjev.

Na kongres so me povabili organizatorji, da predstavim svetovni dan čebel, Slovenijo ter naše čebelarstvo. V predstavitvi sem predstavil čebelarstvo, posebnosti in nekatere izpeljane projekte, ki so zanimivi tudi tujcem. Poleg tega sem jim predstavil tudi razloge za obisk Slovenije.

Predstavniki mednarodne čebelarske organizacije Apimondia smo sodelovali tudi na okrogli mizi z naslovom globalno čebelarjenje (*Global beekeeping*), na kateri smo predstavili glavne izzive čebelarstva na svetovni ravni, čebelarjem pa smo odgovarjali na vprašanja glede problematik, ki jih vidijo kot pomembne.

Na dogodku sem se ponovno prepričal, da je čebelarstvo v Turčiji relativno dobro razvito in da se turški čebelarji v večini primerov spopadajo z enakimi oz. podobnimi težavami kot čebelarji v Evropi. Največjo težavo vidijo v prisotnosti nepristnega medu na trgu ter v težavah, ki so povezane z globalnimi podnebnimi spremembami. Pri njih se težave v zadnjem času odražajo v številnih požarih in nedejavnosti čebeljih družin poleti zaradi (pre)visokih dnevniških temperatur.

Tej temi je bilo namenjeno več predstavitev, ki so ponazorile, da bodo podnebne spremembe za Turčijo še večja težava kot za države EU. Poleg tega so nekateri rezultati že jasno prikazovali, da so podnebne spremembe že tu in da se bodo v prihodnjem 5–10- ali 20-letnem obdobju le še povečale. Kakšne razmere bomo imeli čez 100 let, si ni nihče upal napovedati.

Na dogodku je potekala tudi promocija njihovega borovega medu, po katerem je še posebej znana regija Mugla. Čebelarji želijo ta med dodatno zaščititi, da bi ohranili njegovo vrednost in s tem svojo prednost pred drugimi čebelarji in ponarejenim medom na trgu.

Turški čebelarji so se izkazali kot dobri gostitelji in kot ljudje, ki jim je mar za prihodnost. Z zanimanjem

so iskali odgovore in možnosti, da svoje čebelarstvo usmerijo v smeri (pridelava propolisa, čebeljega strupa), ki jim bodo ponujale dobro ekonomičnost tudi v prihodnje.

Iz Turčije sem prinesel kozarec borovega medu, ki so ga preizkusili tudi nekateri sodelavci na ČZS. Njihovo mnenje je bilo, da je ta med dober, ampak da je naš kostonjev med še boljši.

Dr. Peter Kozmus,
strokovni vodja PRO

Foto: arhiv Peter Kozmus

Predstavitev terenskega svetovalca: Stanislav Kitak

Sem Stanislav Kitak, terenski svetovalec za podravsko regijo. Kot terenski svetovalec čebelarjem svetujem na geografsko najboljše območju v Sloveniji, ki ponuja raznolike vire medenja. Čebelarji na zadevnem področju pridelajo vse običajne vrste medu: akacijev, lipov, cvetlični, ajdov, gozdni, hojev in kostanjev ter med oljne ogrščice.

Delo terenskega svetovalca je zelo zanimivo in razgibano. Na Pohorju so čebele še v panju, ko na Dravskem polju že medi oljna ogrščica. Na terenu, ki ga pokriva, je veliko čebelarjev prevoznikov.

Čebelariti sem sicer začel naključno. Tisto leto je bilo podobno letu 2022, povprečno glede donosa medu in bilo je veliko rojev. Sin je takrat hodil v osnovno šolo. Mentorica čebelarskega krožka na osnovni šoli v Markovcih, gospa Marjetka Kocuvan, je ponudila roje učencem. Sinove želje po čebelah nekako nisem mogel zavrnil. Danes po 20 letih čebelarjenja ugotavljam, da sem se pravilno odločil. Ob službi in delu na kmetiji mi čebelarjenje pomeni zlasti sprostitev. Pri delu v domačem čebelnjaku z AŽ-panji mi je v pomoč celotna družina. En mandat sem bil predsednik ZČD Ptuj. V tem času smo razvili prapor. Sedaj pa sem član ČZS. Naj medi.

*Stanislav Kitak,
terenski svetovalec JSŠC*

Predlogi za odličja oz. plakete Antona Janše v letu 2023

Predlogi za dobitnike odličij Antona Janše I. stopnje
Čebelarska društva in območne čebelarske organizacije prosimo, da najpozneje do 31. januarja 2023 na naslov Čebelarske zveze Slovenije pošljejo pisne predloge za dobitnike odličij Antona Janše I. stopnje ter plaket Antona Janše v letu 2023. Pri oblikovanju predlogov upoštevajte merila veljavnega Pravilnika o odlikovanjih, priznanjih in nagradah, ki je objavljen na spletni strani ČZS. Na tej spletni strani boste našli tudi obrazec za pripravo predloga.

Praznovanje obletnic delovanja čebelarskih društev
Vse čebelarske organizacije, ki bodo v letu 2023 praznovale 50-, 70- ali 90-letnico svojega delovanja in bodo tako tudi prejemnice odličja Antona Janše, prosimo, da to do 31. januarja 2023 pisno sporočijo na naslov Čebelarske zveze Slovenije. Čebelarske organizacije, ki bodo v letu 2023 praznovale 100- ali večletnico svojega delovanja in bodo tako prejemnice plakete Antona Janše, prosimo, da to prav tako do 31. januarja 2023 pisno sporočijo na naslov Čebelarske zveze Slovenije.

Dodatne informacije prejmete pri tajnici ČZS, barbara.dimc@czs.si, 041/370 409.

Komisija UO ČZS za odlikovanja in nagrade

Razpis za izbor upravičencev za postavitve učnih čebelnjakov za delovanje čebelarskih krožkov

 PRVA
Najbolj osebna zavarovalnica

ČZS je za leto 2023 od PRVE osebne zavarovalnice pridobila pokroviteljska sredstva za postavitve učnih čebelnjakov s panji in čebeljimi družinami. V letu 2023 bomo na osnovi javnega razpisa štirim čebelarskim krožkom za njihovo delovanje omogočili dobavo in postavitve tipiziranega učnega čebelnjaka. S tem sporočilom vas obveščamo, da je na spletni strani ČZS objavljen javni razpis za izbor upravičencev z razpisno dokumentacijo, ki je odprt do 24. januarja 2023.

Lidija Senič, vodja služb ČZS

Kamen na kamen – Sosedov petelin Jaka

V galeriji Sivka v Čebelarškem centru Slovenije je v sredo, 7. decembra, od 17. ure brenčalo kot v panju. Razlog? Odprtje umetniške razstave ustvarjalke mlajše generacije oziroma, če smo nekoliko natančnejši, kar najmlajše generacije. V galeriji so bile razstavljene umetnine mlade umetnice in čebelarke, devetletne Tie Subotič, sicer vnukinje članice kolegija predsednika ČZS Stanke Subotič in Slobodana Subotiča.

Umetniška dela so nastala v tehniki kolaž, ki iz manjših kosov sestavlja povsem novo formo. Med osnovnimi gradniki, ki jih je pri ustvarjanju uporabila Tia, najdemo manjše kamne raznih oblik in barv – nekateri izmed njih so pobarvani z akrilnimi barvami –, posušene rezine pomaranč, suho listje in lupine školjk. Gradiva so bila zložena in zalepljena na lesene ploščice tako, da uprizarjajo različne vsebine iz vsakdanjega življenja. In kakšno je vsakdanje življenje devetletne deklice iz Zagorja?

Med razstavljenimi deli smo obiskovalci lahko videli delo s povednim naslovom *Sosedov petelin Jaka*, Tia ga je upodobila z ustrezno postavitvijo manjših raznobarnih kamnov. Ob številnih umetninah tihožitja in podobah živali najdemo tudi delo *Koncert Vilija Resnika* in umetničino interpretacijo podobe indijskega boga modrosti, ki ga gradijo suhi listi in kupole želoda.

Pri delih Tie bi smeli poudariti zlasti izvirnost pri izbiri gradiv za sestavo kolažev. V skladu z njeno izvirnostjo ji je nekaj besed namenila tudi kritičarka. Ob prijaznih pohvalah je Tii podarila tudi suhe rože, ki bodo mladi umetnici gotovo prav prišle pri nadaljnjem ustvarjanju.

Razstava bo na voljo za ogled še do konca januarja, mlada umetnica pa si je za svoje delo prislužila tudi predsednikovo nagrado in brezplačni tečaj čebelarjenja.

Tadej Pavkovič

Tečaji za čebelarje začetnike 2023

ČZS bo v letu 2023 predvidoma organizirala šest tečajev za čebelarje začetnike. Tečaji bodo tako potekali v Mariboru, Velenju, Brodeh pri Škofji Loki, Postojni, Višnji Gori in na Brdu pri Lukovici. Tečaji so namenjeni predvsem prihodnjim čebelarjem in čebelarjem začetnikom, ki čebelarijo manj kot tri leta ter se še niso udeležili tečaja za začetnike, so po možnosti že včlanjeni v čebelarska društva in imajo čebelarskega inštruktorja. Prijave se s pomočjo spletnih obrazcev začno zbirati v četrtek, 12. januarja 2023, ob 17.00. Povezave na prijavnice

obrazce bodo objavljene na spletni strani ČZS! Na posamezni tečaj lahko sprejmemo 50 udeležencev. Če bo prijav več, se ti uvrstijo na čakalni seznam za primer morebitne poznejše sprostitev prostega mesta (v našem interesu je, da so tečaji zapolnjeni do konca). Če za posamezni tečaj ne bo dovolj prijav, se bo tečaj izvedel na drugi lokaciji.

ČZS

Dan shem kakovosti

Na ČZS je 16. novembra 2022 potekal posvet ob dnevu shem kakovosti, na katerem je zbrane pozdravila in nagovorila državna sekretarka na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS gospa Tatjana Buzeti. Boštjan Noč, predsednik ČZS, je predstavil izzive pri evropskih shemah kakovosti. Sledili sta predstavitev certificiranja kmetijskih pridelkov in izdelkov v shemah kakovosti ter predstavitev promocijske kampanje evropsko zaščitene pridelkov in izdelkov, ki se izvaja pod okriljem MKGP-ja.

Sledila je novinarska konferenca, na kateri so sodelovali državna sekretarka na MKGP-ju Tatjana Buzeti, predstavnik družbe za certificiranje Marko Majer ter predsednik ČZS in konzorcija evropsko zaščitene živilskih pridelkov in izdelkov. Podali so izjavo za javnost ob dnevu shem kakovosti ter tradicionalnem slovenskem

zajtrku in dnevu slovenske hrane (*Slovenski čebelar*, 12/2022, str. 341). Ob koncu novinarske konference je bila podpisana Pobuda Vladi Republike Slovenije za razširitev dneva slovenske hrane v teden slovenske hrane. Po uradnem delu je v gostišču Pri čebelici sledila degustacija živilskih pridelkov in izdelkov, ki so vključeni v konzorcij. Obiskovalci so lahko poskusili prekmursko šunko, mohant, jajca izpod kamniških planin, ekstra deviško oljčno olje slovenske Istre, kraški med, kočevski gozdni med, slovenski med, belokranjsko pogačo, prekmursko gibanico, slovensko potico, sir tolminc, piransko sol, zgornjesavinjski želodec, ptujski lük in kranjsko klobaso.

Tina Žerovnik,
svetovalka za ekonomiko čebelarstva, JSSČ

Kmetijski pridelki in izdelki v shemah kakovosti na pogostitvi po posvetu ob dnevu shem kakovosti

Za prijavo na natečaj za najboljšo tehnološko rešitev v čebelarstvu čas le še do konca meseca

Komisija ČZS za tehnologijo čebelarjenja in varno hrano ter JSSČ vas ponovno vabita, da se prijavite na natečaj za najboljšo tehnološko rešitev v čebelarstvu za leto 2023. Iščemo najboljšo novo tehnološko rešitev na področju čebelarstva, torej na področju panjev, pripomočkov in opreme za delo s čebelami in čebeljimi pridelki.

Pogoj za sodelovanje je, da najkasneje do **1. februarja 2023** na e-naslov: simon.golob@czs.si pošljete kratek opis ter fotografije ali videoposnetke svoje izboljšave. Opis naj ne bo daljši od pol A4-strani in naj na kratko zajame glavne lastnosti, način uporabe in namen prijavljene izboljšave. Vse prejete prijave bo pregledala in na podlagi

ocenjevalnih kriterijev (dostopni na naši spletni strani) ocenila komisija ČZS za tehnologijo čebelarjenja in varno hrano.

Najboljše rešitve in njihovi avtorji bodo imeli možnost promocije oziroma predstavitve svojega izdelka na sejmu ApiSlovenija, v reviji Slovenski čebelar ter v obliki objave in promocijskega videa na spletni strani ČZS.

Več informacij o natečaju lahko dobite na tel. št.: 030/604 015 ali na e-naslovu: simon.golob@czs.si.

*Simon Golob,
svetovalec za tehnologijo čebelarjenja pri JSSČ*

HOFERjev raziskovalni čebelnjak

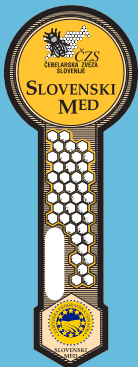
V okviru trajnostne iniciative Danes za jutri in projekta Skrbimo za medeno prihodnost v upravno-logističnem centru podjetja HOFER že od leta 2014 stoji raziskovalni čebelnjak, zgrajen v raziskovalne in izobraževalne namene. V njem prebiva 20 čebeljih družin kranjske sivke, za njihovo oskrbo skrbimo sodelavci Čebelarске zveze Slovenije. Med čebelarско sezono je namenjen tudi praktičnemu izobraževanju čebelarjev. V letu 2022 smo pri HOFERjevem raziskovalnem čebelnjaku izvedli dva seminarja o vzreji matic v lastnem čebelarstvu in več praktičnih delavnic v okviru tečaja za čebelarje začetnike. Poleg tega smo razvijali metodo pridobivanja cvetnega prahu v satju, pridobljen cvetni prah pa analizirali na vsebnost vitaminov. Pridelali smo tudi nekaj gozdnega medu, ki smo ga analizirali na vsebnost sladkorjev in ugotovili izvor mane. Več o projektu Skrbimo za medeno prihodnost na: hofer.si/druzbeno-odgovornost

ČZS

Foto: arhiv HOFER

Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo

Prijazno opominjamo uporabnike sheme »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo«, ki še niste oddali **poročila o porabi zaščitnih prelepk za leto 2022, da to storite čim prej!** Obrazec najdete na spletni strani: <http://www.slovenskimed.si/Si/smgo.php> (Obrazec 5: POLNJENJE MEDU IN PORABA ZAŠČITNIH PRELEPK SMGO). Izpolnjenega in podpisane posredujte na e-naslov: ines.zunic@czs.si ali po pošti na sedež ČZS. Obrazec morate izpolniti tudi, če medu niste točili.

Število novih članov SMGO-ja
novembra 2022

1

Število članov, ki so izstopili
novembra 2022

3

Število vseh članov SMGO-ja
novembra 2022

440

Za vključitev v kakovostno shemo »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« navežite stik z g. Aljažem Debelakom po tel.: 040/436 519 ali 01/729 61 29 oz. na e-naslovu: aljaz.debelak@czs.si. Več informacij najdete na spletni strani: www.slovenskimed.si pod rubriko SMGO.

Sklep komisije o darilni embalaži za čebelje pridelke in izdelke iz čebeljih pridelkov

ČZS je razpisala natečaj za darilno embalažo za čebelje pridelke in izdelke iz čebeljih pridelkov. Prejeli smo štiri prijave. Poslane predloge je ocenila štiričlanska komisija, ki so jo sestavljali predstavnik čebelarjev, dva predstavnika oblikovalcev in predstavnik ČZS. Sklep komisije je bil, da se razpis razveljavi. Komisija je za razveljavitev natečaja podala naslednje razlage: pomanjkljivi stroškovni načrti proizvodnje embalaže, pomankanje tehnološke in vizualne inovativnosti in celokupno nizke ocene predlogov. Vsem oblikovalcem, ki so posredovali predloge, se iskreno zahvaljujemo za sodelovanje in želimo uspešno nadaljevanje poklicne poti.

ČZS

Spremenjeni cenik za oglaševanje v Slovenskem čebelarju

Zaradi večanja cene tiska v letu 2022 in napovedanega zvišanja poštnine v letu 2023 je Upravni odbor Čebelarstva Slovenije na svoji seji 14. decembra 2022 spremenil cenik oglaševanja v Slovenskem čebelarju. Po sklepu Upravnega odbora se cene oglasov zvišajo za

25 %. Novi cenik lahko najdete v Slovenskem čebelarju na strani s kazalom in na spletni strani Čebelarstva Slovenije.

ČZS

46. Dnevi čebelarstva v Sloveniji

Celjski sejem, 18. in 19. marec 2023

Zapustili so nas

Darinko Brudar
(1960–2022)

Julija smo se članice in člani ČD Šentjernej poslovili od svojega člana Darinka Brudarja. Iz ljubezni do narave se je pred 30 leti začel ukvarjati s čebelarstvom. Z leti je svoje čebelarstvo razširil na 50 panjev, ki jih je namestil na stojiščih na Brezju in na Tičnici. Kmalu po vstopu v Čebelarstvo društvo Šentjernej se je dejavno vključil v delo društva, od leta 2003 je dva mandata opravljal funkcijo blagajnika. Pridobil je certifikat nacionalne poklicne kvalifikacije čebelar. Za svoje delo na področju čebelarstva je v letu 2012 prejel čebelarstvo odličje Antona Janše III. stopnje. Z izgubo Darinka smo izgubili dobrega človeka, ki je čebelarstvu in ČD Šentjernej dal velik del samega sebe.

ČD Šentjernej

Kristina »Krista« Brvar
(1946–2022)

Konec junija se je od nas poslovila dolgoletna članica Kristina »Krista« Brvar. Bila je čudovita mati, žena in zelo dobra prijateljica, humanitarna delavka, čebelarka in ljubiteljica cvetja, ki je 43 let opravljala delo blagajničarke v društvu, bila dejavna v KO RK Rogoza, društvu upokojencev, Zvezi borcev Miklavž na Dravskem polju in KUD Rogoza. Najbolj so ji bili pri srcu otroci, ki sta jih z možem Janezom sprejela pri domačem čebelnjaku ter jih pogostila z domačimi medenjaki. Za svoje delo je prejela odlikovanja in pohvale: priznanje predsednika ČZS za 43letno delo blagajničarke v društvu; priznanji Antona Janše I. in II. stopnje, značko zvestobe za 40 let dela v čebelarstvu, pohvalo za požrtvovalno delo na čebelarstvu v Lukovici, priznanje za 40 let delovanja v RK Slovenije ter druga priznanja drugih organizacij.

ČD Alojz Greif Hoče

API KON-TAKT
REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
PON - PET 9-12 h ☎ 031 339 287
SPLETNA TRGOVINA 0-24 h
www.cebelskaoprema.si

Čebelarstvo PISLAK BALI

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

PREDELAVA VOSKA

Izdelujemo satnice
vseh dimenzij iz vašega voska031/734 905 • info@cebelskaoprema.si • www.cebelskaoprema.siZVEZA ČEBELARSKIH
DRUŠTEV SRBIJE
www.spos.infoXIV. DRŽAVNI ČEBELARSKI SEJEM
11.-12. februar 2023.

HALA 2 BEOGRAJSKEGA SEJMA

Dodatne informacije poiščite na spletni strani:

<https://spos.info/xiv-drzavni-pcelarski-sajam-uslovi-ucesca/>

Čebelam prijazni premazi za les

www.belinka.com belinka belinka

Mali oglasi

PRODAM

Akacijev, cvetlični, lipov in ajdov med. Možna dostava na dom (prevzem v okolici Dravskega polja), tel. št.: 041/784 775.

Akacijev, lipov in cvetlični med, možna dostava, tel. št.: 031/651 378.

Belokranjski akacijev in kostanjev med v rinfuzi ali kozarcih. Večje količine dostavim, tel. št.: 031/875 894.

Lipov, cvetlični in gozdni med. Med je v 25-kilogramskih posodah. Pri nakupu desetih kozarcev eden zastonj. Tel. št.: 041/398 780.

Akacijev, cvetlični in kostanjev med, tel. št.: 051/678 102.

Lipov, gozdni in hojev med v kozarcih ali rinfuzi (okolica Vuhreda), tel. št.: 02/88 73 733.

Lipov med v rinfuzi (10, 20, 30, 40 kg), čebele so bile na paši na Tolminskem, prevzem v okolici Ajdovščine, tel. št.: 041/974 072.

Gozdni med v rinfuzi, možna menjava za vosek, tel. št.: 041/385 620.

Cvetni prah (Dolenjska), tel. št.: 031/474 758.

Čebelje družine na AŽ- ali LR-satih, tel. št.: 040/838 956.

Čebelje družine v 9 AŽ-panjih, očiščene varoj in z letošnjimi maticami. Prevzem v aprilu, možna rezervacija (Dolenjska), tel. št.: 041/811 711.

Čebelje družine z mladimi maticami na LR- in AŽ-satih, lahko s panji ali brez, čebele so močne in zdrave, tel. št.: 040/984 013.

Čebelje družine na AŽ-okvirjih, lahko z 10S ali 7S AŽ-panji, ki so stari tri leta, tel. št.: 041/207 630.

AŽ-okvirje, lipove, šestkrat vrtane, kakovostna izdelava, in **AŽ-satnice,** tel. št.: 031/753 345.

Manjšo mizarsko kombinirko, trokolutno tračno žago z brusnim kolutom in **odsesovalno napravo,** stroji so zelo primerni za izdelavo panjev, satnikov in tako dalje, tel. št.: 051/302 833.

Točilo Logar, 4S samoobračalno z elektronom. Kamion Iveco 35e10 z zabojnikom in 36 naseljenimi družinami. Prodaj v kompletu ali posamično (okolica Kopra), tel. št.: 041/342 730.

KUPIM

AŽ-panje, rabljene, 10S ali 11S, tel. št.: 070/666 455.

ČEBELARSKI CENTER GORENJSKE
Rožna dolina 50a, 4248 Lesce

- IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA
- PRODAJA AŽ IN LR SATNIC

031/628 499

www.cricg.si

cebelarski.center@gmail.com

Predelava čebeljega voska in čebelarski pripomočki

A Deuts Haseldorf 75, 8493 Klösch **T** +43 3475 2270
M info@wachs-hoedl.com **W** www.wachs-hoedl.com

Satnice iz lastnega voska

-Možnost ogleda predelave lastnega voska od 20 kg ali starih satnic od 50 kg naprej, v nove satnice.
Obvezna predhodna telefonska najava.

-Menjava voska od 1 kg naprej.
AŽ in LR vedno na zalogi.

-Velika izbira čebelarskih pripomočkov.

Več informacij na:

wachs-hoedl.com

ČEBELARSTVO DEBEVEC

APIS MED

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16
tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
14.00–16.00

V mesecih april, maj, junij
ob sobotah odprto od 9.00 do 12.00.

info@apis-med.si
www.apis-med.si

PITALNIK ZA PLASTENKO

KAKOVOSTNI
AŽ-SATNIKI
CENA 1,20 EUR
LASTNA
PROIZVODNJA
ZBITI, LEPLJENI, VRTANI

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 1,80 EUR/KG

PRAŠILČEK
AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI

ČEBELJE
POGAČE

DVOJNO CEDILO
ZA MED

PLASTIČNA
POSODA 25 KG

PITALNIK
ZA NAKLADNE PANJE

PLATIČNO OBEŠALO (AŽ)
IN RAZSTOJŠČE (LR)

GRELEC ZA MED - OKROGLI
106 CM ALI 86 CM

KAKOVOSTNA
RSF-TOČILA
IN POSODA

- Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov).
- Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,80 EUR/kg.
- Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoče (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek.

PANJI SO IZDELANI NATANČNO IN KAKOVOSTNO

Soorganizator:

HRVAŠKA ČEBELARSKA
ZVEZA

Partneriji:

ČEBELARSKA ZVEZA
BJELOVARSKO-BILOGORSKE
ŽUPANIJE

ČEBELARSKO DRUŠTVO
"BILOGORA" BJELAVAR

Pokrovitelji:

MINISTARSTVO
POLJOPRIVREDE

18. MEDNARODNI ČEBELARSKI SEJEM 04.-05. 02. 2023.

Sejemski prostor Gudovac

Na sejemskom prostoru Gudovac v Bjelovarju v organizaciji Bjelovarskega sejma d.o.o. in Hrvatske čebelarSKe zveze bo 04. in 05. februarja 2023. potekal 18. MEDNARODNI ČEBELARSKI SEJEM.

Sejem bo potekal v treh delih:

1. razstava in prodaja medu ter ostalih čebeljih pridelkov;
2. razstava in prodaja čebelarSKe opreme ter;
3. izobraževalni del

9. RAZSTAVA VINA IN VINOGRADNIŠKE OPREME
2. SEJEM POROKA

KONTAKT: Tel: +385(0)43/238-840
+385(0)43/238-846

E-mail: bj-sajam@bj-sajam.hr
prodaja@bj-sajam.hr

www.bj-sajam.hr

GLS SameDaySolution:

"Naročeno danes, dostavljeno v roku 3 ur"

Zakaj ga izbrati:

- Od naročila v vaši spletni trgovini do dostave kupcu v roku 3 ur
- Dostava in prevzem se vršijo na območju Ljubljane z okolico (Trzin, Črnuče, Šentvid, Lj-Polje, Dobrunje, Lj-Šmartno, Grosuplje, Domžale, Medvode, Mengeš, Radomlje)
- Prevzemi in dostave se izvajajo od 10h do 18h od ponedeljka do petka
- Spletne aplikacije GLS SameDay
- Sledljivost paketov je v realnem času vidna v aplikaciji SameDay.
- Pošiljatelj in prejemnik prejmeta SMS in e-mail obvestilo ob vsaki spremembi statusa (prevzeto, dostavljeno, zavrnjeno).
- Pri dostavi GLS SameDay se prejemnika pred dostavo vedno pokličeli.

24 Depojev po Sloveniji

SameDay delivery lokacije:

1000 Ljubljana, Trzin 1236, Črnuče 1231, Šentvid 1210, Lj-Polje 1261, Dobrunje 1260, Lj-Šmartno 1211, Grosuplje 1290, Šmarje-Sap 1293, Radomlje 1215, Mengeš 1234, Domžale 1230, Dob 1233, Medvode 1215, Brezovica pri Ljubljani 1351.

+300 Paketomatov 1000 sodelavcev

Države in tranzitni čas v delovnih dnevih (izvoz):

- 1 dan: Avstrija
- 1-2 dni: Madžarska, Slovaška,
- 2 dni: Češka
- 1-3 dni: Nemčija, Italija,
- 1-4 dni: Hrvaška
- 2-3 dni: Luksenburg, Nizozemska, Belgija, Danska, Francija, Poljska, GBR, Monako, Romunija,
- 3 dni: Bolgarija
- 2-4 dni: Švedska, Švica,
- 3-4 dni: Estonija, Srbija, Grčija
- 3-5 dni: Španija, Latvija, Portugalska, Irska,
- 4 dni: Norveška
- 4-5 dni: Litva
- 4-6: Finska,
- 6 dni: Turčija

Z ČZS smo za vas pripravili posebno ponudbo za pogodbeno vezavo. V primeru, da pošiljate pakete le občasno vas vabimo, da obiščete našo spletno stran www.poslijipaket.si ter uporabite kodo, ki so jo pripravili za vas:

➔ **Koda: ČEBELAR20**

